

petijt. ibiq; pragensibus veniam petētibus. Ea lege pepertit. vt cathenas ⁊ repagula tota vrbe depone-
rent. suosq; magistratus acciperent. Paruit praga attonita ciuitas. Cum regni primores eleuatis in celū
manibus aduentu noui regis gratulabundi exposcerent. Cuiusq; rectores sine cōtrouersia relique vrbes
admitterent. Nec dubium videbatur quin tota bohemia labe hussitarum excessisset. si ex brūna sigismun-
dus recta via se pragam contulisset. Sed diuertit ille. vt fortasse fati sui erat. Vratislaviāq; Slesie ca-
put accessit quo in loco populus vrbānus non diu antea consulatum vt premissum est a ventzeslao fratre
suo constitutum per seditionem obrūcauerat. Cuius sceleris auctores securi percussit. Quod vbi prage
renūciatum est. diffisi de venia ciues exemplum vratislaviensū veriti. manifesto desciuerunt. Et allecto p̄/
mijis cenchone qui arci pragensi preerat in totum regnum litteras dedere. Ne quispiam sigismundo adi-
tum preberet. Qui dalmacie lingue hostis esset. Nec alia cura teneretur q̄ regni perdendi. qui antiquas
prutbenorum ciuitatem ordini iure pignoris obligasset. Brandenburgenses autē a corona bohémica alie-
nasset. Hec igitur ciuitas sub imperio bohémorum constituta. deinde post varia bella ob perfidiam bohe-
morum mathie hungarie regi subiecta fuit. Post cuius obitum iterum regno bohémie (cum inclitus vla-
dislaus rex hungarie ⁊ bohémie regnis nunc preest) imperata facere pollicita est. muro autem admirabili
cincta est. Et in parte q̄ odera nō alluit. fossa p̄funda manu facta. Et muro lateritio munita existit ea cras-
situdine vt nō facile effringi machinis queat. Turres in menibus crebre. ⁊ p̄pugnacula locis oportunis
constructa. Platee ac publice vie in ea ample existunt. ad decorem ornate in modum crucis. vt omī splēdo-
re cum equatione domorum sese aspectui prebeant. in foro amplissimo pretorium cum turri excelsa positū
est. Vbi hora cibacion. tibicines sua preludia exercent.

Hexa etas mundi

Ventzeslaus bohemie regem. inter purpuratos suos crebro sermone vsurpare solitum ferunt. Ego si tantummodo apud me spolia reseruabo. Si quis aut cellam vinaria in iussu meo fuerit ingressus gladio feriatur. Hinc principes electores velut inertem atq; socordē vt premissum ē imperio defecerunt. Ruperto baioario in locū eius successore. Ad quem ciuitates theutonice omnes defecere. temptis Nurembergensibus. qui ventzeslao iurassent. Hic cū hinc iurisdictionē religionē vereretur. inde vim baioarij timeret. Legatos ad ventzeslao mittunt. Qui se iuramento solui petant. Ac si necesse sit. Auri viginti milia nūmū in eam rē offerant. Rex auditis legatis. liberos Nurembergenses dicit. Si currus quatuor tradant. onustas vino quō furstenberg baccareacense vocant. id est inter renēsia vina vt putant optimū.

Joannes de rupecissa
ordinis minorum

Joannes de rupecissa de ordine minorum insignis theologus. ac in naturalibus doctus. tempestate hac. preter ea quae in sententiarum libros accurate docteq; scripserat. multa praedixit mox futura. in carceribus trusus multa de futuris tanquam propheta scribere voluit. videlicet de duobus antichristis. et de ecclesie conculatione et desolatione terrarum. Et de conversione omnium gentium ad fidem christi. et alia multa. quae in ianuis adesse affirmabat. Et haec a domino ihesu christo sibi reuelata fuisse contestabatur. Quae non modo euenerunt. sed oppositum in omnibus fuisse constat. huiusmodi autem pronosticatores multi ab initio de his archanis decepti fuere. Quibus sati fuerit silere quae talia temere loqui. Quae pater posuit in sua potestate. Quamobrem fides huius pronosticationibus adhibenda non est.

Simon de cassia ordinis heremitarum diuiti Augustini in theologo et egregio predicator. per id tempus tanquam medicinalem cassiam languenti anime ad vite integritatem refrigerio traditus affuit. Qui vt verus euangelistarum interpres. et ihesu christi imitator verus. omnia ipsius saluatoris gesta in ordine colligens. in quoddecim subdivisit libros. Quos de christiana religione intitulauit. Sed et alium librum de doctrina christiana. de patientia. de simboli expositione. de speculo crucis. de disciplina spiritualium. opuscula autem haec miro et quasi diuino ordine collegit. Epistolas quoque edidit plurimas documentis plurimis repletas. hic florentie quae maxime spiritu prophetie floruit. et multo in precio fuit. Ubi etiam monasterium sui ordinis monialium a solo edificauit. Et nobilium matronarum ac virginum illud repleuit.

Simon de Cassia

Festum visitationis gloriose virginis Mariae. ab Urbano sexto per octauas celebrandum ad formam festiuitatis corporis christi instituit. ob impetranda unione ecclesie in scismate meritis semper virginis marie. Franciscus carrariensis dominus

Franciscus Carrariensis senior vnicus domini iacobini ex vxore gnatus. frater eius guilielmo ex pelice interfecto. in regnum primum succedens. regnavit annis .xii. Vir quidem splendidus et multis virtutibus ornatus ac plurima laude dignus. qui patavinam urbem menibus castellis turribus. ac splendidissimis edificijs et edibus tantum privatis tum publicis mirifice exornauit. Nec non et per clara ac memoratu multo digna in prelijs gessit facinora. per quibus regno suo multa praestitit incrementa. Verum cum bernabouem vicecomitem sororium a galeatio maria detentum defendere. liberare statuisset. non modo eum liberauit. sed et regnum omnem ac denique vitam propriam perdidit. Quia ab eodem tandem galeatio superatus et captus abductus in modocio furno seu carceribus eum interire permisit. Venitque de octobrio mense anni. 1393. cum vita excessisset. Cuius filius franciscus ab duce corporis impetravit. et aromatibus conditum pataviu cum maximo apparatu deferri fecit. Et regis exequijs in maiori ecclesia sepulcro marmoreo sepeliri fecit.

Katherina ytalica senarum urbis ethruie oriunda. cuius historia frater Raymundus de capua generalis ordinis predicatorum prescripsit. Ex patre iacobo panorum tinctore et lupa matre progenita. Cum annu. xij. attigisset spreto coniugio predicatorum tertij ordinis. per festam innumerabilium virtutum perclarissima in mira austeritate et abstinentia vixit. et mirabiles victorias in abstinentia habuit atque visiones. quam christus desponsauit anulo habente quatuor margaritas et adamante in summitate. dominus quoque cor eius abstulit tribuensque suum. in latere cicatrix mansit. dono prophetie admodum insignita. Tandem anno etatis sue trigesimo. multis patrat miraculis romae deuotiois causa exiens. vite sue finem fecit. atque ibidem eius sanctissimum corpus in basilica de minerua ordinis predicatorum maxima cum populo frequentia delatum. cum celebri deuotione et reuerentia sepelitur. Quam sanctissimam virginem postmodum pius secundus papa eius conterraneus anno salutis nostrae. 1460. kalendas Maij in sanctarum virginum numero merito aggregauit. Quae quante sanctitatis quaeque virtutis fuerit idem pontifex memorabili relatu prosecutus est.

S. katherina de senis

Johannes galeaci⁹ pri
m⁹ dux mediolanensiu

Johannes galeacius vicecomes galeacii marie filius primus mediolanensiu
dux. patre ia trib⁹ annis defuncto diuisa primu inter se et bernaboue patruu
dnatione. que insidiose intercepta et captum ad morte custodiri precepit. filijs oi
bus fugatis mediolanense regnu obtinuit et decē annis regnauit. inde ab eo sca
liger supatus in deditioe venit et verona ac uincencia suo regno adiecit. pauloq
post francis cuz patauina vrbe coprehedit. bononia quoq senenses perusini sese
sue potestati tradidere. fuerat hic clarissimus princeps statura procerus. elegant
aspectu. litteris edoctus et celebri eloquencia clarus. ingenio callens ac in agen
dis astutus et sagax. duas vxores duxit. elizabeth bohemie regis filia. ex quava
lentina sola filiam genuit. qua carolo francoru regi matrimonio copulauit. Alias
katherina consobrina sua bernabouis filia. ex qua iohanne. maria. angelum et
philippu maria duces suscepit. Hic quippe cu ingentis animi et potentie vir esset
postq. 30. annis sub titulo comitatus virtutu impasset anno. 1395. septembri me
se archiepo mediolanensi oratore misso ducatus titulu a wentzeslao impatore ce
tu milibus florentis obtinuit. et p man⁹ ipius arbiepi oratoris eode mese ingenti

pompa ducatus biretu et alia insignia recepit. vixitq ea in dignitate annis. 7. Tanta quippe erat eius ani
mi magnitudo vt ad imperiu aspiraret. et nisi ia cito morte puentus fuisset ad id forte puenisset. Hic in pa
piensi vrbe inter cetera castellu siue regia domu incredibili pulchritudine extruxit. in quo tanta libroru co
pia contraxit qta alibi paucividerut. leporariuq contiguu muris cinctu iuxta illud constituit. in quo mona
steriu supbissimu ordini cartusiensiu toto orbe celeberrimu construxit atq dotauit. vbi et corpus suu tu
mulandu ex testamento legauit.

Eclypsim solis per ea tempora fuisse scribunt que ferme p horas duas durauit.

Ladislaus caroli regis filius qui ex hungaria ab urbano sexto in italia voca
tus contra iohanna regina qua in neapoli cu toto regno obtinuit. Veru cu
et in hungaria corona accepit anno. 1385. regine dolo interfectus est. Ladisla⁹
igit filius in apulie regno succedens regnauit annis. 29. cuz adoleuisset huga
rie regnu suscepit. sed cu ibi res paz prospere ei succederent expeditione n pau
ca suscepta et iadera de regno occupata venetis vendidit cu pecunijs in ytalias
ueniens apulie regnu obtinuit. et cu maguanimitatis et prudentie esset vir atq
oim regu potentia et reru pspertate omnibus p circuitu formidabilior euasisset
etiā romano pontifici suspectus esse cepit. varia quoq fortuna inter pontifices
sequentes et regē semp fuit. sed du florentinos subdere statuisset ex veneno pro
curatione eoz sublatus est. Sigismundus aut qui postea augustus et imperator
fuit ladislaio p dicto ex hungaria armis pulso ad ipm hungarie regnu vocatus id suscepit. et vsq ad impe
rii susceptionem. 25. annis regnauit. vir certe bellator et reipu. xpiane acerrim⁹ ppugnator ac defensor.

Ladislaus apulie vnga
rie rex

Religio dealbatorum

Bac ceteris regionibus graues errores induxerunt. de quibus supra facta est
mentio. mirabilis quoq populoru motus hoc anno. 1399. in tota italia factus e
na omnis fere multitudo in cisalpina gallia vno motu vestes albas et lineas ad
pedes vsq protensas cu capucijs instar religiosoz cappaz quibus facies velabat
induit. qua commotione et nobiliores femine simul et viri et principes epi clericq
ac religiosi cuiuscunq ordinis ducti incredibili deuotionis ardore in simili habitu
incedere tentauerunt. Hoꝝ siquidē dealbatoꝝ longa agmina ad vicinas vrbes co
meabat. et pcessionaliter bini et bini pgetes pacē et misericordiaz supplici clamore
sepe et sepius clamabant. hymnos cantabant. qmaxime sequentia a beato grego
rio editam Stabat mater dolorosa etc. Durauitq huiusmodi motus menses fere
tres. vnde initiu habuerit incertu. primi in italia lucenses fuere. vtriusq sexus in
duti albis ad tria milia. Huius tamen religionis auctor quidaz sacerdos fuit qui
tanta modestia vultu ac verbis pre se ferebat vt ab omnibus sanctus haberetur.

Ip̄m tamen bonifaci⁹ pontifex apud viterbiu vrbe tandem pphendere fecit. et tanq supsticiosus ad se pductu
igniteruri fecit. hoz at crucifixi imaginē q an se deferni faciebāt adhuc lucēses cu mariaveneratiōe p̄uant.

Jubilei annus hoc anno. 1400. rome iussu bonifacii pontificis celebrat. quo fere innumera hoim mul
tudo puenit. et eo anno ob ipsius iubilei et maximā dealbatoꝝ frequentia tantā pestilentia vbiq fuit
se tradunt vt apud florentia vrbe ad triginta hoim milia absorpta fuisse referat. Quarto quoq anno we
cestai regis pestis seuissima populata est bohemiā. In praga vero in quatuor mensibus in vna tantum
sancti Stephani parrochia tria milia funez. l. fuere. Pragenses inter hec populari tumultu excitati atq
in furore acti iudeoz domos inuadunt bona eoz diripiunt. domos incendunt. atq intra duas horas
non sexui non etati parcentes infelicem gente gladio cedunt. perisse aliquot milia ferunt. seruati copluri
mi infantes misericordia bonozu ciuuu baptismi gracia accipere.

Berta etas mūdi

¶ Anno mundi. 6603.

Innoce[n]tius septimus papa patria sulmonensis. cosmatus antea vocatus. sancte crucis p[re]sbyter cardinalis. bonifacio suffectus rome pontifex creatur qui iureiurando collegio sponndit q̄primū esset p[er] vnione requisitus pontificatu renunciare. vir quidem grandeuus ⁊ multax magnarumq; rez experientia instructus. qui pontificatu suscepto in quibusvrbani ⁊ bonifacij vestigia secutus est. quos priuatus carpebat. non modo quod tantope laudabat effectit. verū etiā iniquo animo ferebat si quis apud se ea de re verbū vllum fecisset. p[er] terea adeo tumultuose omnia gubernabat. vt cuz romani instarent quod scisma de ecclesia tolleret ip̄os ad ludouicum nepotē tanq̄ ad carnificem misit. qui statim vndecim ex ipsis (e fenestris deiecti) necari fecit. Qua seuitia permotus pontifex romanus accito ladislao rege arma aduersus pontificem cepit. qui statim cum ludouico nepote viterbium fugit. inde po. ro. aulicos eius interfecit. Verum capitolio ⁊ ponte miluio occupatis ac cedibus pactis ira declinante romani pontificem in gratiam receperunt. qui cum roma venisset nonnullos cardinales delegit. quoz de numero angelus cornarius venetus. postea gregorius duodecimus appellatus. ⁊ petrus philargi cretensis alexander quintus pontifex postea creatus. tercius otto columna martinus post vocatus creauit. ⁊ ludouicum p̄dictum agri piceni marchionem p̄stituit. ip̄e v̄o non diu post rome moritur pontificatus sui anno secundo. sepeliturq; in basilica petri i sacello q̄ olim pontificibus dedicatum erat. quodq; vetustate ⁊ situ corruens nicolaus quintus postea restituit.

¶ Anno mundi. 6605.

Gregorius eius nominis duodecimus natione venetus angelus corari⁹ seu cornarius antea vocatus tituli sancti marci p[re]sbyter cardinalis pontifex creatus anno dñi M. cccc. vi. pridie kal. nouemb[ri]s. pontifex siquidem maxime seueritatis ⁊ sanctimonie p̄cipue reuerend⁹. qui pontificatu suscepto facta iterato ad deponendū pontificatum se scripto adhibitis notarijs ⁊ testibus obligauit. si benedictus qui alterum pontificatū in gallia tenebat se quoq; abdicaret. Cohortantes igit̄ in principio sese p̄dicti pontifices ⁊ ad mutuas abdicationem offerentes. Cum v̄o de eligendo loco quo sine discrimine vterq; venire posset mentio haberet. neq; de ea re satis inter eos conueniret. collusores ⁊ fidefragi ab vtroq; cardinalium conuentu sunt habiti maiore diuisione concitauerunt. Quapropter cōcilium p̄sis celebratū est in quo ambo de collusione accusati ambo pontificatu priuati sunt ⁊ alexander eligit̄. dū gregorius abesset armis omnia rome circūsonabant. gregorius quasi p̄fugus de concilio ariminū p̄fectus a carolo malatesta p̄benigne ⁊ splendide est habitus. Benedictus aut̄ post habitum in perpiniāno cōciliū quo tutior esset ad castellū panschole locum munitissimū confugit vbi diutius immoratus. vterq; aut̄ licet in p̄sano concilio exauctorati essent tanq̄ veri pontifices cardinales creati. maxime v̄o gregorius. qui dum luce esset de consensu cardinaliū qui nondū ab eo discesserant gabrielem candelinarium cardinalem creat. qui postea in pontificem electus eugenius q̄rt⁹ appellatus est. Hic tandē ad constantie conciliū carolo malatesta oratore misso pontificatu se libere abdicauit p̄ q̄ libera abdicatione p̄uēt⁹ oīs eū agri piceni legatū creauit s̄ nō multo p̄ recanati aī dolore defecit vbi ⁊ honorifice conditus est.

¶ Anno mundi. 6608.

Alexander eius nominis quintus papa natione cretensis petrus cādianus antea vocatus ordinis milioz frater ⁊ doctor archiep̄s mediolanensis. vir doctrina ⁊ sanctitate vite p̄clarus hoc anno in concilio p̄sano gregorio ⁊ benedicto abrogatis oīm cardinaliū consensu qui tū in cōcilio p̄sano erant pontifex creatur. qui in omni vita ⁊ etate p̄stans. ab adolescentia ordinē minorū ingressus adeo parsius liberalibus studijs theologiceq; disciplinēq; vacauit. vt breui ⁊ publicā scolam habuerit. ⁊ in libros sententiarū docte et acute scripserit. magnus quoq; orator. magnus p̄dicator est habitus. ideo a iohāne galeatio duce mediolanensi accitus primū locū in cōsultationibus suis habuit. Creaf̄ deinde rogatu galeacij vicētin⁹ ep̄s. postea nouariēsis mutato loco. postremo p̄sul mediolanensis factus. ab innocētio septimo cardinalis basilice duodecim ap̄loz creat. quo quidē gradu pontificē dignitatem adeptus. Adeo aut̄ munificus erat in paupes et viros sua benignitate dignus vt breui nil sibi reliquerit. vnde p̄ locū iterdū dicere solebat se diuitem ep̄m fuisse. pauperē cardinalē. mendicū pontificē. In eo defuit illa habendi cupiditas. que vna cū re ⁊ etate accrescit simul. Tanti p̄terea animi fuit vt ladislā regem potentissimū qui ditionem ecclesie vexauerat regno p̄uauerit. Soluta concilio bononiā p̄ficiscit. Tandem cum grauiter egrotare cepisset cardinales ad concordiam adhortat̄. lacrimantibus omnibus saluatoris verbū proferens. Pacē meā do vob̄ pacē meā relinquo vobis. statim moritur pontificatus sui mense octauo. sepeliturq; bononiē in ecclesia fratrum minorū.

¶ Anno xp̄i. 1404.

Linea summoz pontificū
Innoce[n]tius septimus

Gregorius duodecimus

Alexander quintus

Rupertus bauarie dux ac comes palantinus rheni anno millesimo quadri-
 gesimo wentzslao bohemo p̄dicto impatore tanq̄ inutili (p̄pter igna-
 uiam ⁊ socordia) imperio priuato ab electoribus impator delectus imperauit
 annis .x. Colonie ab archiepo coloniensi corona decoratus fuit. homo sane xpi
 anissimus. iusticie cultor. in rebus bellicis strenuus ⁊ in defensione oppreso-
 rum sollicitus. ⁊ p̄pterea a bonifacio pontifice in imperio confirmatus. Hunc
 quidem florentini p̄pter ip̄ius animi in agnitudine contra galeaciū mediolani
 ducem vltima desperatione ducti auxiliorē ea in italia conditione accersue-
 runt vt non prius p̄missam ingentē pecuniam acciperet q̄ vicecomitis terras
 cū exercitu attigisset. venitq̄ extremo autumnio impator vt ⁊ benedictiones im-
 perialem a summo pontifice acciperet. ⁊ agrum vt pecunias a florentinis acci-
 peret brixianū. ad benaci gardelacus oram ingressus est. sed parte pecuniarū
 iam p̄cepta galeacij copijs congressus fractusq̄ tridentum redijt. Coloniensis
 presul ⁊ leopoldus austrie dux ab impatore abeuntes cū maxima copiarū. par-
 te domū redierunt. vnde venetis vocantibus e tridento profectus taruisiū pa-
 duam est delatus. ad quem florentini oratores sumptuosissimo quidem appa-
 ratu. sed copias illius desiderio minores vt bellū resumeret transmiserunt. Ductoresq̄ earum copiarū fuer-
 runt Sfortia attendulus cutignola romadiole oppido oriundus tunc primū nosci ceptus. ⁊ baldesar mu-
 tinensis. Cūq̄ pecuniarū quoq̄ paucitatem addidissent florentini ⁊ in altercatione p̄ menses p̄sisterent ⁊ so-
 lutio pecuniarū negaret indignatione concepta impator abire constituit. equitatu igit̄ per terram ad tarui-
 sium p̄missio ip̄e venetias petijt visendiq̄ causa ciuitatem mirabilem. Susceptus aut̄ a venetis insigni ma-
 gnificencia cunctis exhibitis. que ad honorandos principes exhiberi solent. cladem receptam exposuit. tā-
 dem v̄o cum neq̄ pontifex romanus neq̄ veneti in fauore auxiliūq̄ eius palam descenderent. florentini au-
 tem ea postulata que difficilia factu videbant̄ differrent. re infecta mense aprili patauio mouens longis iti-
 neribus transalpes in germaniā redijt. Rupertus autem ex vxore elizabeth filia burgrauij nurnbergensis
 multos heredes reliquit. rupertus ⁊ fridericus ante patrem obierunt. sup̄stitēs reliquit ludouicū. stepha-
 nū iohānez ottonē inclitos duces. filias quoq̄ tres. vna duci austrie friderico de atthesi. alia comiti cleuie
 quē sigismundus impator ducem fecit. tertia margaretha duci lothringie matrimonio iuncte fuerunt. Be-
 nitor aut̄ cum filijs vsq̄ ad obitum sub obedientia gregorij pape permansit. Concilium pisanū nō rite ce-
 lebratum educens. Tandem post gloriosa gesta in impio ⁊ in germania. anno dñi M. cccc. x. in opp̄heim
 mortē obiit ⁊ in haidelberga ad sc̄m̄ sp̄m̄ sepultus.

Linea impator
 Rupertus rex romanorum

Concilium pisanum

Conciliū pisanum p̄uisione ecclesie p̄sis celebra-
 tus fuit. sublata em̄ spe conueniendi benedictū
 et gregorium anno dñi M. cccc. viij. de mense maij
 cardinales recedentes post longā disputationē flore-
 tie an ob pessimū sc̄isma ecclesie nociuū cardiales cō-
 cilium conuocare possent. determinatū p̄ doctissimos
 viros id licite fieri posse. vtriusq̄ pontificis cardina-
 les p̄ celebrando vniuersali concilio ciuitatem pisa-
 rum decreuerunt. cui rei cōmunitas florentina cōsen-
 sit. vnde significanter gesta p̄ nūcios ⁊ l̄ras vocarūt
 ad conciliū omnes ep̄os p̄latos principes ⁊ cōmu-
 nitates. conuenitq̄ tandem in eo loco multitudo ma-
 gna cunctarū fere nationū. In eo concilio accusati de
 collusionē pontifices ambo. decretum est vt oratores
 mitteret ad vtrūq̄ vt ad locum accederēt. quorū ope-
 ram benedictus terisit. gregorius non ad eos perti-
 nere congregare conciliū ait. Tandem ambo priuati
 sunt ⁊ alexander natione grecus ad pontificatum as-
 sumptus qui pauco tpe sedem petri tenuit. Testatus
 est per eam mortem quā ante oculos se continuo cer-
 nere dicebat nec reformidare cōscientia bene actevi-
 te motus se existimare ⁊ credere que in concilio pi-
 sano decreta fuissent recte atq̄ integre facta esse omnia sine dolo malo fraudeue anno fere postq̄ sedere ince-
 perat mortuus. quo anno laboratū est fama ac peste.

Per hec tempora ludouicus andegauen. fili⁹ ei⁹
 ludouici qui cum carolo de regno contendit. p̄sas veniens concessionem regni appulie ab alexandro papa
 recepit. Mas ladislaus cuncta effecerat quo conciliū impediret. itaq̄ cum exercitu contra ladislaum missus
 Cūq̄ eo baldazar cora ex latere legatus. non multum tamen p̄fecerunt. ⁊ fere circa vrbem romam cōmorā-
 tes nec vltra progressē irritō cepto redierunt.

Sexta etas mūdi

S. Vincenti⁹ ordinis p^rdicatorum

Vincentius cabellanus ordinis p^rdicato^rum declamator et theologus celeberrimus ex valentia vrbe natus ac nobili familia ferrario^rum. Cui⁹ pater notari⁹ publicus qui tres habuit filios. petru^m primogenitu^m laudabilis vite et vxorem habens. Aliu^m bonifaciu^m iuris vtriusq^{ue} doctore^m. qui mortua vxore ordine carthusien^{sium} ingressus tantu^m sua prudentia effecit vt generalis prior ordinis fieret. Terciu^m vincentiu^m qui in virginitate p^rmansit. et anno M. cccc. et vltra noⁿ modo celebri doctrina sed singulari sanctitate insignis fuit. qui cu^m p^rdicacionis dono plurimus illustratus fuisset quoad vixit ecclesiam dei p^rdicando. docendo et monendo non modo verbis sed et exemplis adiuuare noⁿ destitit. hoc sanctissimu^m opus euangeli^{sandi} triginta annis continuans. Tandem sedem petri tenente martino quinto anno. i. 4. i. 8. imperante sigismundo ex hoc seculo migravit. et cu^m iⁿ morte et post mortem plurimis claruerit miraculis calix⁹ tercius pontifex eius compatriota anno. x. inde d^{omi}nⁱ. i. 4. 5. 5. eas ob res in sanctoru^m confessoru^m numero eu^m aggregauit. et eius festum nonis aprilis celebrari mandauit. Sepultus in senectute bona in ciuitate venetensi in eccia cathedrali q^u ordo non habebat ibi conuentu^m. p^rdicabat aut^{em} iⁿ vi

ta sepe numero de finali iudicio et aduentu^m anticristi tanto terrore vt omnes in timores conuerteret. vt peccatores futuram dei iram abhorrent.

Franciscus martini ordinis carmelitaru^m theologus celeberrimus p^r hoc ip^sum t^{em}p^{or}e in precio existens. cui⁹ multos erudisset discipulos ad agitandum intellectum libru^m de conceptio^e virginis Marie p^rposuit.

Gerhardus groet claret sanctitate vite et scientia. et incepit p^rgregationem in dauadria et plura scripsit

Johannes rusbroch clar⁹ habet. vir ad modu^m deuot⁹ et illu^minat⁹. etia^m multa scripta iⁿ theutonico reliquit

Henricus yota sacre theologie professor. Henricus quoq^{ue} de bassia etia^m doctor theologie. hi⁹ duo luminaria ecclesie in vienna pannonie fuerunt.

Baldus perusin⁹ p^rcellentissimus legis peritus bartholi saxoferraten^sis discipulus. et ip^se vna cu^m angelo et petro germanis hec ip^sa tempora clarissima reddidit. qui cu^m post magistru^m suu^m iⁿ iuribus ciuili et pontificio obtineret principatum infinita p^rpe edidit libroru^m volumina. Sup^r toto em^o iuris ciuili^s corpore p^regregie comentatus est. Insup^r et iⁿ scdo de retoliu^m ac feudis scripsit. Ad

ditiones ad speculum p^rposuit. atq^{ue} clarissima consilia post se reliquit. Tandem ob doctrine p^rstantiam a philippo mediolanensi duce publico salario papie vocatus. anno d^{omi}nⁱ. i. 4. 2. 3. mense aprili ibide^m defunctus apud fr^{at}res minores sepelitus

Bartholomeus de saliceto iuris consultissimus p^r hoc tempus floruit et iⁿ le

gibus nonnullos comentarios composuit. Hic cu^m apud albertum estensem ferrarie marchione iⁿ p^rncipio est cu^m ip^so egit vt a bonifacio p^ro. p^ruilegiu^m p^ruocandi studiū iⁿ ferraria obtineret

Nicola⁹ florentin⁹ medic⁹ cio est cu^m ip^so egit vt a bonifacio p^ro. p^ruilegiu^m p^ruocandi studiū iⁿ ferraria obtineret

Nicolaus erimij nominis medicus natione florentinus p^r hec t^{em}p^{or}e existens. in omni medicina grande opus componendo relinquens. q^uo de omni medicina ex veteriorib⁹ et doctis medicis exquisitis accurata lucubratione extraxit

Marsile⁹ de sc^rta sophia patavin⁹ medic⁹. et ip^se mltaru^m reru^m cognitio^e insigni

Tobes raennat⁹ gramatic⁹ et rhetor luculetissim⁹ his t^{em}p^{or}ib⁹ floruit. vir certe

Johannes ingenu^m et singularissime doctrine. qui vt leonardus aretinus ei⁹ discipulus testat⁹ primus fuit a q^uo eloquentie studia tantope longo postliminio iⁿ ytalia sunt redacta. Hic cu^m a franco petrarca egregie edoct⁹ fuisset. et ip^se viros seq^uentes excellētissimos habuit discipulos.

Remmanuel crisoloras bizantinus patria constantinopolitanus. vir domi nobi

Crisoloras constantinopolitanus

lilis. ne du^m litterar^{um} grecar^{um} peritissimus. veru^m omni doctrina ac virtutib⁹ nobilitior atq^{ue} p^rclarus his temporibus constantinopoli patria a turchis obsessa. venetias mari delatus primo iⁿ exaudita eius fama inuitatus benigne ac postulat⁹ et litteras grecas ibi docere cepit que iam septingentis annis conticuerant et per eu^m reuiuiscere ceperunt. Hic itaq^{ue} cu^m iⁿ italia venisset primo venetias multos adulescentes grecas docuit litteras. indeq^{ue} a florentinis publico solario vocat⁹ plurimos habuit discipulos. a iohanne raennato p^rdicto litteris latinis edoctos.

Inter quos fuere leonardus aretinus. paulus strotia. petrus paulus vergerius iustinopolitanus. omnibonus vicentinus. guarinus veronensis. carolus aretin⁹ pogius florentin⁹. franciscus barbarus et franciscus philelphus et alij. Inde q^{ue} curiam romanā cum secutus fuisset et apud constantia^m vbi generale conciliū celebraret accessisset et p^rdicti discipuli dulcedine verboru^m suoru^m allecti eu^m sequi voluerunt. Hic aut^{em} et si omni sciētia edoct⁹ fuerit nihil t^{em}p^{or}e scripto q^uo extat reliquit. Constantie aut^{em} deficiēs a pogio florentino mellis lya orōne cu^m epigramate honestat⁹ est.

Inter quos fuere leonardus aretinus. paulus strotia. petrus paulus vergerius iustinopolitanus. omnibonus vicentinus. guarinus veronensis. carolus aretin⁹ pogius florentin⁹. franciscus barbarus et franciscus philelphus et alij. Inde q^{ue} curiam romanā cum secutus fuisset et apud constantia^m vbi generale conciliū celebraret accessisset et p^rdicti discipuli dulcedine verboru^m suoru^m allecti eu^m sequi voluerunt. Hic aut^{em} et si omni sciētia edoct⁹ fuerit nihil t^{em}p^{or}e scripto q^uo extat reliquit. Constantie aut^{em} deficiēs a pogio florentino mellis lya orōne cu^m epigramate honestat⁹ est.

Inter quos fuere leonardus aretinus. paulus strotia. petrus paulus vergerius iustinopolitanus. omnibonus vicentinus. guarinus veronensis. carolus aretin⁹ pogius florentin⁹. franciscus barbarus et franciscus philelphus et alij. Inde q^{ue} curiam romanā cum secutus fuisset et apud constantia^m vbi generale conciliū celebraret accessisset et p^rdicti discipuli dulcedine verboru^m suoru^m allecti eu^m sequi voluerunt. Hic aut^{em} et si omni sciētia edoct⁹ fuerit nihil t^{em}p^{or}e scripto q^uo extat reliquit. Constantie aut^{em} deficiēs a pogio florentino mellis lya orōne cu^m epigramate honestat⁹ est.

Inter quos fuere leonardus aretinus. paulus strotia. petrus paulus vergerius iustinopolitanus. omnibonus vicentinus. guarinus veronensis. carolus aretin⁹ pogius florentin⁹. franciscus barbarus et franciscus philelphus et alij. Inde q^{ue} curiam romanā cum secutus fuisset et apud constantia^m vbi generale conciliū celebraret accessisset et p^rdicti discipuli dulcedine verboru^m suoru^m allecti eu^m sequi voluerunt. Hic aut^{em} et si omni sciētia edoct⁹ fuerit nihil t^{em}p^{or}e scripto q^uo extat reliquit. Constantie aut^{em} deficiēs a pogio florentino mellis lya orōne cu^m epigramate honestat⁹ est.

Inter quos fuere leonardus aretinus. paulus strotia. petrus paulus vergerius iustinopolitanus. omnibonus vicentinus. guarinus veronensis. carolus aretin⁹ pogius florentin⁹. franciscus barbarus et franciscus philelphus et alij. Inde q^{ue} curiam romanā cum secutus fuisset et apud constantia^m vbi generale conciliū celebraret accessisset et p^rdicti discipuli dulcedine verboru^m suoru^m allecti eu^m sequi voluerunt. Hic aut^{em} et si omni sciētia edoct⁹ fuerit nihil t^{em}p^{or}e scripto q^uo extat reliquit. Constantie aut^{em} deficiēs a pogio florentino mellis lya orōne cu^m epigramate honestat⁹ est.

Inter quos fuere leonardus aretinus. paulus strotia. petrus paulus vergerius iustinopolitanus. omnibonus vicentinus. guarinus veronensis. carolus aretin⁹ pogius florentin⁹. franciscus barbarus et franciscus philelphus et alij. Inde q^{ue} curiam romanā cum secutus fuisset et apud constantia^m vbi generale conciliū celebraret accessisset et p^rdicti discipuli dulcedine verboru^m suoru^m allecti eu^m sequi voluerunt. Hic aut^{em} et si omni sciētia edoct⁹ fuerit nihil t^{em}p^{or}e scripto q^uo extat reliquit. Constantie aut^{em} deficiēs a pogio florentino mellis lya orōne cu^m epigramate honestat⁹ est.

Inter quos fuere leonardus aretinus. paulus strotia. petrus paulus vergerius iustinopolitanus. omnibonus vicentinus. guarinus veronensis. carolus aretin⁹ pogius florentin⁹. franciscus barbarus et franciscus philelphus et alij. Inde q^{ue} curiam romanā cum secutus fuisset et apud constantia^m vbi generale conciliū celebraret accessisset et p^rdicti discipuli dulcedine verboru^m suoru^m allecti eu^m sequi voluerunt. Hic aut^{em} et si omni sciētia edoct⁹ fuerit nihil t^{em}p^{or}e scripto q^uo extat reliquit. Constantie aut^{em} deficiēs a pogio florentino mellis lya orōne cu^m epigramate honestat⁹ est.

Inter quos fuere leonardus aretinus. paulus strotia. petrus paulus vergerius iustinopolitanus. omnibonus vicentinus. guarinus veronensis. carolus aretin⁹ pogius florentin⁹. franciscus barbarus et franciscus philelphus et alij. Inde q^{ue} curiam romanā cum secutus fuisset et apud constantia^m vbi generale conciliū celebraret accessisset et p^rdicti discipuli dulcedine verboru^m suoru^m allecti eu^m sequi voluerunt. Hic aut^{em} et si omni sciētia edoct⁹ fuerit nihil t^{em}p^{or}e scripto q^uo extat reliquit. Constantie aut^{em} deficiēs a pogio florentino mellis lya orōne cu^m epigramate honestat⁹ est.

Inter quos fuere leonardus aretinus. paulus strotia. petrus paulus vergerius iustinopolitanus. omnibonus vicentinus. guarinus veronensis. carolus aretin⁹ pogius florentin⁹. franciscus barbarus et franciscus philelphus et alij. Inde q^{ue} curiam romanā cum secutus fuisset et apud constantia^m vbi generale conciliū celebraret accessisset et p^rdicti discipuli dulcedine verboru^m suoru^m allecti eu^m sequi voluerunt. Hic aut^{em} et si omni sciētia edoct⁹ fuerit nihil t^{em}p^{or}e scripto q^uo extat reliquit. Constantie aut^{em} deficiēs a pogio florentino mellis lya orōne cu^m epigramate honestat⁹ est.

Inter quos fuere leonardus aretinus. paulus strotia. petrus paulus vergerius iustinopolitanus. omnibonus vicentinus. guarinus veronensis. carolus aretin⁹ pogius florentin⁹. franciscus barbarus et franciscus philelphus et alij. Inde q^{ue} curiam romanā cum secutus fuisset et apud constantia^m vbi generale conciliū celebraret accessisset et p^rdicti discipuli dulcedine verboru^m suoru^m allecti eu^m sequi voluerunt. Hic aut^{em} et si omni sciētia edoct⁹ fuerit nihil t^{em}p^{or}e scripto q^uo extat reliquit. Constantie aut^{em} deficiēs a pogio florentino mellis lya orōne cu^m epigramate honestat⁹ est.

Tamerlanes

Tamerlanes magnus tartarorum seu parthorum rex. incredibilis potentie vir. hoc etiam anno. 1402. vita excessit. Qui primū (ut aiunt) genere parthibus humili loco natus. gregorius miles. adeo inter suos corporis agilitate excelluit. ut breui multarum gentium dux fieret. quibus parthorum imperio potitus scythas. hyberos. albanos. persas. medosque sibi subegit. mesopotamiam inuasit atque armeniam. transiitque euphrate cum quadringentis milibus equitum. sexcentis milibus peditum. omnem asiam quam miorem appellamus obtinuit. Regem omnium potentissimum pazaitem thurcorum dominum cum pari equitum numero et magnis peditum copiis fines suos tutatam. apud armenos proelio superatum ducentis milibus hominum interfectis vivum cepit. caueaque in modum fere inclusum. per omnem asiam circumtulit egregium admirandum humanarum rerum spectaculum. Castra eius in urbis modum ordinata fuere. statuto cuique arti loco ad vite usus necessaria. summa semper rex copia inueniebatur. cum nullus esset latrocinii locus. Inde a thanai flumine usque ad egiptum uniuersam asiam percurrentem. smyrnas antiochiam. sebastem. tripolim. damascum. multasque validissimas urbes vi cepit. diripuit atque incendit. Soldanum egiptorum principem bello superatum ultra pelusium repulit. egiptum ingredi parantem. vaste solitudines et deserta loca auerterunt virum bellicis artibus insignem. Damasco capta cum arcis antique expugnatio difficilior videretur. Constructa e regione altera quam antiquam altitudine superaret vi cepit. Capha urbs genuesium tunc colonia in thaurico cheronesso. non procul a bosphoro cymerico existit. hac cum tamerlanes inuadere statuisset. Schythas negociatores permisit. qui preciosissimas animalium pelles minori quam consueuerunt pretio vendarent. Sciens aurum abscondi posse. pelles subfodi non posse. Porro bello indicto admotis urbi machinis expugnata vi atque armis ciuitate. Et auro et pellibus positus est. In obsidionibus urbium prima die albo tentorio utebatur secunda rubeo. tertia nigro. qui sese dabat in albo sedenti salutem consequantem. rubeus color moriendum indicabat. niger ciuitatis excidium. et omnia in cinerem conuertenda. Fama est populos cuiusdam ciuitatis quam prima die dedito nem neglexisset. pueros puellasque omnes in candida veste ramos oliuae pro se ferentes extulisse ut principis iram placaret illum omnes ab equitatu coculcari atque ceteri iussit. et urbem captam incendi. Interrogatus ab homine genuensi qui ei familiaris erat. cur tanta crudelitate uteretur. Comotum distorta facie ac spirantibus igne oculis respondisse. Tu me hominem esse arbitraris falleris. Ira dei ego sum et orbis vastitas. caueo ne post hac mihi occurras. Ferebant qui Tamerlanem viderunt eum hanibali simile. Deletis regibus vastatis pluribus. puincis onustum de victarum gentium spoliis exercitum in patriam reduxit. Et ciuitatem marchantem condidit et hostium spoliis exornauit. Vita functus duos filios reliquit regni successores. qui discordia laborantes effecerunt ne parthorum imperium rursus posset emergere.

Paulus venetus

Paulus venetus eremitarum diuini Augustini. Et ipse theologorum et philosophorum princeps. Nec non et disputator acerrimus. Hoc ipso tempore in uniuersa italia nominatissimus habitus est. eo quod cunctos dialecticos philosophos. ac sue etatis theologos sine controversia superauerit. ac etiam tanquam alter apollo post se futuros philosophos sue sapientie lacte nutruerit. qui nisi matura morte preuentus fuisset. omnes antecessores suo ingenio suisque scriptis superasset. Atque in iuuetute super libros Aristotelem. commentaria scripsit. Et summam in philosophia. logicam breuem. Summulam de naturalibus. atque contra cecitatem iudeorum tractatum edidit. Sermones multos ad clerum. Tandem iuuenis satis moriens in sacristia sui ordinis sepulcro marmoreo sepelitur.

Bartholomeus de urbino ipsius eremitarum ordinis diligentissimus doctor. et urbinatus episcopus hoc ipso tempore clarus effulsit. Qui et si multa ediderit in primis augustini atque ambrosii singula dicta in alphabetum redegit. Et opus Adilelo quum cōi vocabulo appellauit. Aliud quoque de spūali bello.

Iordanis ite alem anus eruditus theologus ob ipsius doctrinam et multarum antiquitatum indagatōnem magno in precio fuit. Qui inter cetera pulcrum quadragesimale edidit. Apocalipsimque pulcre explanauit.

Jacobus quoque ordinis heremitarum theologus natione toletanus hisdem temporibus floruit. Et uniuersas ferme scripturas sacram coplanauit. et Sophologium composuit precellentissimum ad diuinam sapientiam perquirendam suasorium. Quod quidem volumen quanti facendum sit multis epigramatibus declaratur.

Verona clarissima ac vetustissima ytalie ciuitas. anno. 1405. sexto kal. iulij (a carrariensibus occupata et pessundata) in venetorum manus concedente ioanne maria vicecomite mediolani duce. per franciscum ganzagam. et iacobum fermem. et paulum seuellum patricium romanum deuenit. Et nunc usque cum magno augmento ipsius permansit.

Pise item potentissima ac superbissima etrurie ciuitas florentini populi emula. hoc anno durissima obsidione et acerrimo bello domita in ipsius populi florentini ditionem potestatemque deuenit. Impetu enim facto florentinos urbe eiecere. et ipsam in libertatem reducere. Florentini ignominiam non ferentes. bellum pisani intulerunt implacabile. Et comeatibus undique interclusis urbem acerrime obsiderunt. quam post aliquot menses fama crudelissima laborantem. prodente eam ioanne gambacurta iugum ab integro suscipere coegerunt.

Berta etas mundi

Patauiū magne potetentie ac splendoris ciuitas anno dñi. **M. cccvi.** obsidione a venetis oppressa in venetoz manus deuenit. **Franciscus** eim iunior carrari⁹ frāscisci senioris filius cū in vicētinos exercitū duxit. Cui statim venetoz dux⁷ senatus tybicinē mittens rogat ne vicētinos vectigales bello attingat alioqñ senatū venetū haberet inimicū. **Sz** frāsciscus durius crudescere cepit. Indignati veneti cum frāscisco ganzaga sedus pcutientes generalē ducē s̄ eū constituerūt. primo veronā cepit pcedere mediolanensī dūcissa. Et capto iacobo carrariensī vinctū venetias transmisit. **Inde** in patauiū exercitū ducēs p⁹ aliqñ mēses cū fama opp̄ssa eēt. et peste grauissima z cōtinuis oppugnationibus. galeacius ganzaga francisci frater ignorante carrario p portā sancte crucis sibi a ciuibus apertā copias introduxit. Et casu carrariū reperiens. v̄bis cōuenerūt. vt galezio castri dominio pcesso. ip̄e carrarius ad senatū p misericordia impetranda cōmigraret. Et si q̄ volebat impetrasset. Ciuitas ip̄i⁹ esset. **Sin** aut regrediēs i pristino statu restituere tur. **Ideo** carrarius cū francisco tercio filio ad senatū i veste humili accessit. a q̄ nullā grām pmeruit. s̄ oburgationibus mulctatus. i carcerē cū filio recludi iubet. Et statim missis cōmissarijs ciuitas nomine senatus occupata ē. **Que** res galeatio molestissima fuit. **Frāsciscus** postmodū strangulat⁹ filio⁹ q̄ mortis genere perierit dubiū. **Supfuerāt** eius duo filij **Obertinus** z **Marsili⁹** q̄ añ captiuitatē vrbis ad etruscos p̄fugerāt. **At** sic eo anno q̄rto kal. decēbris veneti patauiū obtinuerē. **Et** due potentissime ac illustrissime familie. **s. Scaligeroz** z **Carrariensū** ppter eoz dissensiones sue diuturnitatis z potentie. vno q̄si tpe finē acceperūt. **Qui** in verona z patauiō p annos multos maxima cū gloria imperij scepra tenuerūt. ac sic veneti plurimas ciuitates obtinuerūt. z eozum nomen supra modum excreuit.

Ordo monachorum montis oliueti

plantationē esse diuinā. nō humani cōsilij. **Exbilaratusq;** pontifex illoz vitā z modū viuendi. sicut eozum priuilegijs p̄stare dicif. q̄libentissime comprobauit. **Et** vt id diuinū opus sceptū stabilitatē susciperet statim albū habitū ad diue yginis marie reuerentiā cū regula beatissimi bñdicti eisdē contulit. **Quas** maximis p̄uilegijs z gratijs cōmuniēs inter mōchos diui bñdicti. annūeravit. z mltā mōstera icolēda p̄cessit.

Ordo nouus mendicantiū sub diui hieronimi titulo. p̄sulante **Innocētio** septimo pōtifice nup de functo ex tercio ordie seraphici francisci. a q̄dā **Redo** noie mōtis granelli comite apud fesulanā etbrurie vrbē primo excitatus ē. **Et** aut coadiutor h̄ in sc̄to opere **Sualterus** marsus fuit. **Et** hi duo mire sanctitatis z integritatis viri huiusce regularis ob̄uatiē z discipline fundatores z auctores fuere. **Et** sanctissimis institutis cū doctrina atq; exemplo mirūimodū erexere. **Quē** q̄dē ordinē **gregorius. xij.** iste priuilegijs approbās s̄ regula bñssimi p̄ris **Aug.** quo ad vota principalia aplica auctoritate p̄firmavit. **Eugenius** deinde q̄rtus vir vtiq; religiosissimus z ip̄e eadē auctoritate additis alijs priuilegijs mendicantium itez approbavit z confirmavit. **Eisdem** aut in memoriā pristine tercij ordinis religionis habitū griseam tunicam cum clamide similiter grisea pro habitu concessit.

Ordo alius canonicus celestini habit⁹ cōgregatōnis sancti georij de alga apud venetias h̄isdē t̄pib⁹ a religiosissimo viro postea p̄tarcha laurentio iustiniano atq; alijs religiosis primum incredibili fauore z q̄dā austeritate initiū sumpsit. **Quā** cōgregatōnē **Gregorius** p̄dictus q̄busdā cōstitutionibus sibi datis s̄ prima b̄ti petri regula p̄firmavit. **Que** statim egregijs viris ac doctissimis valde creuit. **Quoz** de numero **Antonius** **Corarius** **Gregorij** pontificis nepos. inde hostiensis cardinalis. **Et** gabriel postea **Eugen⁹** q̄rt⁹. **Qui** mōasteriū a p̄ncipio p̄na hereditate p̄limū āpliauit z exornauit. **Fuere** z alij ea i cōgregatōe successores vita z morib⁹ p̄clarissimi. **Qui** religiosō doctrina atz optimis exēplis. p̄ virili sua illustrarūt. **Martin⁹** **quirin⁹** egregius. z **mapha⁹** **cōtaren⁹** venet⁹ postea p̄tarcha z alij complurimi.

Ordo monachoz alboz. qui mōtis oliueti ordo nūcupat. **Huius** scismatis t̄pibus in senesi agro a q̄busdā nobilissimis senesibus initiū sumpsit. **Multi** nāq; clarissimi senenses q̄s scismatū z bellicaz tedebat p̄turbatio. sp̄s sancti grā inspirati. vrbē vno animo egressi. nō longe in montē q̄ oliuetus dictus accrescere. vbi i vnū congregati. **Et** a curis mūdialibus semoti. tāq; eremite deuotissimi deo in orōnibus z vigilijs ac crebris ieiunijs rebuire ceperūt. **Quoz** exemplo multi nobiles z adolecētes permoti. desiderio celestis p̄rie ad eosdē cōfluxere. **Quāob̄re** incredibili seruore in dei fuitio exerceere ceperūt. **Quoz** fama cū ad pōtices puenisset principales ad se romā vocauit. **Et** eoz viuendi p̄positū diligentē examinātōne intelligere voluit. **Cognitisq;** eoz votis. **Exclamauit** dicēs. hāc

De heresi buffitarum et eius origine

Johannes wicleff

Derfida buffitarum insania que sub rege wntzeflao etatis sue anno quinquagesimo ortu habuit. His temporibus germanos catholicos crudeliter immodum armis vexare cepit. cuius originem et progressum hoc loco persequi animus est. quoniam ea pestis cum pene totam germaniam conturbauit neque adhuc extincta regni bohemicum magnam partem occupat. Rexerant scolae pragenses primo theutonice id molestissimum bohemicis fuit hominibus natura ferocibus atque indomitae. Ex quibus vir quidam genere nobiliter ex domo quam putridistis vocant apud oxoniā anglie ciuitatem literis instructus. cum iohannis wicleffi libros offendisset quibus de rebus libus vniuersalibus titulus inscribitur magnopere illis oblectabat exemplaria secum attulit. inter que de ciuili domino. de ecclesia. de diuersis questionibus contra clerum. pleraque volumina veluti preciosum thesaurum patrie sue intulit. imbutus iam ipse wicleffitarum veneno et ad nocendum paratus virus in ciues euomuit. Commodauit autem scripta que attulerat. his potissime qui theutonicorum odio tenebantur. inter quos iohannes emicuit obscuro loco natus. ex villa bus quod anserem significat cognomen mutuatus. Hic cum esset ingenio peracri et lingua disertus multumque dialecticis oblectaretur et peregrinas opiniones amaret auide admodum wicleffitarum doctrinam arripuit eaque theutonicos magistros vexare cepit sperans eo modo confusos theutones scolam relicturos. Quod cum non succederet a rege impetrarunt ut pragensis gymnasium ritu parisiensis gubernaret. Ea res magistratum scole theutonicum abstulit. Quam ob causam commoti magistri ac discipuli theutonici generis iureiurando adacti vno die supra duo milia pragam reliquere. nec diu post circiter tria milia secuti apud liptzk misne ciuitate trium dieum itinere a praga distantem vniuersale studium erexere. quod ab alexandro pontifice priuilegijs munitum ac confirmatum fuit. et per illustres duces saxonie dotatum ac structuris exornatum. a quo liptzk in cunctis augmentum sensit. Bohemis scole sue gubernatio libera patuit. quae princeps habitus est iohannes bus lingua potens et mundioris vite clarus. qui vbi satis fidei compactum sibi existimauit venenum quod iam pridem occulte conceperat palam euomuit. multa de libris wicleffi in medium attulit afferens in eis omnem veritatem pertinere. adiciensque crebro inter predicandum se postquam ex hac luce migraret in ea loca proficisci cupere ad que wicleffi anima puenisset. quem virum fuisse bonum celoque dignum non dubitaret. Verum in lundano quadraginta quatuor articuli in eius libris reperti ab archiepiscopo cantuariensi et alijs episcopis et doctis viris condamnati. wicleff exhumatus corpus combustum fuit. Sequebantur tamen iohannem cleri ferme omnes ere alieno grauati sceleribus insignes et ab ecclesia catholica recedentes ipsam valdensium sectam et insaniam amplexi sunt. Huius pestifere ac iam pridem damnate factionis dogmata sunt. Romanum presulem reliquis episcopis parem esse. Purgatorium ignem nullum inueniri. Vanum esse orare pro mortuis et auaricie sacerdotum talis inuentus. Dei ac sanctos imagines delendas. Medicantium religiones malos demones inuenisse. Sacerdotes pauperes esse debere sola contentos elemosina. Auricularem confessionem nugacem esse. Sufficere sua quecumque deo in cubili suo confiteri peccata. Eymiteriorum inanem usum. Sacerdotem quocumque loco sacrum christi corpus perficere. In canonicis hortis frustra tempore teri. Ieiunium ab ecclesia institutum nihil inesse merito. atque alios plerosque errores edixere. Sed attulit nouam pestem petrus dresensis. id est oppidum misne super albam situm. qui apud ecclesiam sancti michaelis populum predicando instruebat. iacobellum misne. aggressus mirare ait doctum virum errorem alium non animaduertisse. communionis eucharistie in qua sub vna tantum specie dominicum corpus ministratur. cum apud iohannem euangelistam et apostolum christi sub duplici specie panis et vini summi debere videat. Commotus his iacobellus in vetustis codicibus dyonisijs presertim et cypriani communionem calicis laudatam inuenisset publice commouere populum cepit ne communionem calicis quoquo pacto negligenter. Huic heretici consensere haud modica gescientes leticia quod articulum inuenissent in euangelica lege fundatum. Inde varia attemptata fuerunt usque ad concilium constantiense sine fructu. Apud enim glatoutam nobile monasterium fratrum predicatorum extra menia oppidi situm a fundamentis deiiciunt. eaque prima ecclesiarum ruina in buffitarum nouitate facta. decurrunt in ecclesias monasteriaque passim nobilissima superis dicata templa. ferro atque igne vastantur. Per idem ferme tempus surrexit et alius pseudo sacerdos apud pragam iohannes quidam ex ordine premonstratensium ipsius monachus et in omne scelus audax. cum neque bene sapere videretur monasterium carmelitarum inuasit. Sophia interim anxia quo pacto tueretur crebris nuncijs ac litteris sigismundum vocare. vicinorum auxilia petere atque in omnes partes mentem dirigere. Sigismundum malo vsu consilio in turchos qui se iam prius castris exuerant arma prius mouere quam bohemicam petere libido incessit. quod si mox exercitum pragam duxisset antequam vires hereticorum coaluissent nunquam ea incendia germaniam exiissent. At ille cum turchos laceffere parat bohemicam amisit et hungariam non defendit. Eapropter cum seruum esset eius auxilium regina ex thesauro regio copias comparauit. arcem firmavit. pugnatumque deinde die noctumque quique diebus seuerissimis ausis. multi utriusque celsi. pretorium incendio deletum ac magnifice domus exuste.

Sexta etas mundi

¶ Anno mundi. 6609.

¶ Anno xpi. 1410.

Johannes eius nomis vigesimustercius papa. patria neapolitanus et nobi-
lis. Baldezar cognomento cossa antea vocatus. sancti eustachij dyaconus
cardinalis hoc anno predicto alexandro mortuo bononie pontifex creatus. sedit
annis. 4. menses. x. Sunt qui scribant id factum violenter esse. quod et legatus bo-
nontiensis esset et armatos milites tum in urbe tum in agris pro statione habuerat. ut
si precario id obtinere non posset minus et armis tandem consequeretur. Cum multi
producti fuerint neminem approbare voluit. date inquit mihi petri clamides ego
eam dabo pontifici. ille pallium humeris suis imponens. papa ait ego sum. id
quod quis patribus displicuisset. utcumque est. constat eum pontificem creatum fuisse ad
eamque dignitatem semper aspirasse. Erat autem hic pontificum et civilium iurium peritissi-
mus. vir in temporalibus quidem magnus. in spiritualibus nullus omnino atque
ineptus. et rebus gerendarum experientia magisque vite sanctimonia preeditus. Qui
suscepto pontificatu dies aliquot bononie comoratus. et postmodum romam pro-
fectus est. fuerat enim illa prius aliquanto de manibus extorta ladislao. Iter eius
per agrum florentinum et senensem ad inferum mare. inde per tarquinatem ad urbes
fuit. post hec apparatus facti. missaque aduersus ladislauum copie. duces militie
erant paulus versus et Sfortia. Verum sequenti anno iterato iohanne bello vera-
re cepit. Ideo pontifex timore correptus florentiam primo. postmodum bononi-
am venit. et non ita multo post mantua ad iohannem franciscum gonzagam pro-
fectus est. ibidemque et laude et cremona cum sigismundo cesare de pellendo ladislao
qui romam et multa ecclesie oppida occupauerat conuentum habuit. Inde ad con-
cilium iohannes omnium nationum consensu citatus ad tollendum scisma duos car-
dinales in germaniam misit. qui vna cum principibus gallice et germanice natio-
nis locum idoneum deligerent. Constantia igitur germanie urbs idonea est visa
eo proficiscuntur omnes. et iohannes pontifex admonentibus quibusdam ne id fa-
ceret. eo tamen profectus. Verum superueniente sigismundo multa crimina ponti-
fici obiecta sunt. quorum causa mutato habitu familiarumque clanculum noctu fugiens.
Cum iam amplius quatuor mensibus in concilio fuisset schaffhusen abiit burgundiam petere festinans. iussu
friderici ducis per viam retentus imperatori traditus et in insula sancti marci in carcerem conicitur. Causam fu-
ge concilium disquirere tum cepit. ad quadraginta exinde capitula contra eum probata sunt. merito et ponti-
ficatu deiectus. ad ludouicum igitur bavarie ducem missus in haidelberga triennio asseruatus est. Tandem eo
in concilio martinus pontifex surrogatus dum apud florentiam existeret et a cosma de medicis ciue florentino
rogaret iohannem a carceribus liberauit. Cum ad martinum venit sese pedibus martini subiiciens eum ut ponti-
ficem verum et unicum recognouit. Martinus ea humilitate commotus. primus cardinalis efficit tusculanum. Nec
annum integrum superstes florentie et vita migravit. vbi et a cosmo medice amicissimo suo honorificentissimo se-
pulchro in diuino iohannis baptiste templo magna adhibita funeris pompa sepultus est.

¶ Anno mundi. 6616.

¶ Anno xpi. 1417.

Martinus quintus papa. patria romanus. otto cognomento coluna prius vocatus. Ex illustri colunen-
sium familia natus hoc anno in celebritate sancti martini episcopi ex cardinali dyacono in constantinensi con-
cilio nationum omnium et cardinalium consensu pontifex creatur. Is enim a teneris annis cura parentum moribus
et litteris imbutus. vbi adoleuisset iuri pontificio perusii operam dedit. vnde ad urbem rediens ob integri-
tatem et doctrinam urbani sexti referendarius factus. Inde diaconus cardinalis ab innocentio septimo cre-
atus. humanior factus patrocinium suum omnibus prestabat. In conuentu constantinensi cum multe in vtraque
partem altercationes haberent ipse medium quoddam tenuit communi utilitati semper consulens. Hanc ob rem
et imperatori sigismundo et cardinalibus omnibus gratus. Qui in pontificatu constitutus non somno et o-
cio sed negotio et sollicitudini deditus omnia ad rem pertinentia miro profecit modo. Vir antea nequaquam sagax ex-
stimatus sed benignus. In pontificatu tamen ita opinionem de se prius habitam redarguit ut sagacitas quidem in
eo summa. benignitas vero non superflua neque minima reperiret. Peracto demum concilio reuersus per fines me-
diolanensem. Mantuanorum ferrariensium rauennatum florentiam venit. bononiam vitans que se per id tempus in libertatem
vendicarat. florentie vero biennium fere resedit popportuno loco ad rem ecclesie componendam. Nam et cum bractio qui
ecclesie oppida per multa occuparat oppitulantibus florentinis concordiam fecit. Illiusque post hec fretus opa
bononiam redegit in suam potestatem. et ceteras urbes vbi que recepit. ex quo eius plurimum creuit auctoritas. flo-
rentiam tandem abiens ciuitatem metropolitano honore exornauit romam desideratus puenit. vniuersa urbe ei-
dem obuia effusa. que eum non secus ac patrie parentem expectabat. quam adeo vastatam inuenit ut nullam ciuitatis
faciem habere videbat. Quam ob rem pontifex pietate commotus ad eam exornandam componendisque mores ita animam
adiecit ut breui pualescens meliorem faciem per se tulerit. plura in urbe restituit. Hic autem vir in omni vita integer
Demum pontificatus sui anno quarto mense tercio rome apoplexia moritur. etatis sue anno sexagesimotercio.
Sepeliturque eius mandato in basilica constantiana ante capita apostolorum sepulchro aeneo. comitante populo ro-
m. et clero non aliter flente quam si ecclesia dei si urbs roma unico atque optimo pntate orbata fuisset. vacat tamen sedes dies. xii.

Linea sumorum pontificum
Iohannes vigesimustercius

Martinus quintus

Sigismundus caroli quarti romanoꝝ impatoris filius. natione bohemoꝝ ori-
 gine teuthonicus hungarie ⁊ bohemie rex. defuncto rupto romanoꝝ rege
 anno salutis **M**.cccc. x. franckfordie ab electoꝝibus cesar electus est. vir quidem
 strenuus ⁊ ad omnia pagenda p̄mptuosissimus. princeps singulari prudētia.
 magnitudine animi. beneficentia ⁊ liberalitate insignis. corporis quoq; maiesta-
 te ac decore illustris. Erat em̄ p̄clara facie. inclitus specioso atq; robusto corpore
 magnitudineq; animi siue pace siue bello eximius ac in erogando p̄fusus. Is
 suscepto regē stat cū comitatu maxio vniuersam ferme cisalpinā galliā sedādi bel-
 li causa percurrit. Et cū multa eius egregia facinora memorie prodita sunt. In-
 ter que illud p̄clarissimū qd ecclesiam catholicā in tres partes diuisam coacto a-
 pud constantiā generali concilio ad vnitatē redegit. Italiā. galliam. hispaniā an-
 gliam eius rei causa pagrans vt erat xp̄ianissimus cū totā xp̄ianam rempublicā
 p̄pter scismata lebefactatā conspiceret omniū nationū consensu p̄stantie concili-
 um indixit. vbi iohanne p̄dicto. gregorio. xij. ⁊ benedicto nono pontificibꝝ ab-
 rogatis. electoq; martino quinto vniuersam rempublicā xp̄ianam sua industria
 suoq; maximo labore cōponere studuit. **M**ores etiā seculariꝝ q̄ clericoy (nimia
 iam licentia labefactos) suo hortatu ⁊ virtute in meliorem reduxit formā. **V**itoli-
 do lituanie duci vt se regem appellaret missa corona indulsit. prius tamen ille vi-
 ta decessit q̄ solennia coronationis expleret. **P**russiam quā rex polonie fratribꝝ
 beate marie teutonicoꝝ armis ademerat restitui rursus. wenzeslau bohemie regē
 germanū suū qd regno inutilis esset cōiecit in vincula. q̄uis negligenter custodi-
 tum magno reipublice malo quidā bohemi e carceribus surripuerunt. **C**eterus
 bello proꝝsus infelix. quem nō turchi dumtaxat sed bohemi sepe acie fuderunt.
Uxor ei prima fuit maria ludouici regis filia cū qua regnū accepit. Illius causa
 duos ⁊ triginta regulos in hungaria primarios qui aliqñ rebellassent gladio
 percussit. **O**b quā rem ⁊ paulo post regina fatis functa in vincula coniectus est.
 mulieriq; vidue cuius virū interfecerat in custodiam traditus donec regni p̄ceres suppliciiū decernerent
 sed nō defuit capto in extremis rebus. p̄uidencia. q̄ vt erat facundia p̄ditus ⁊ potens mulieri longe me-
 lius esse ostendit regiū sanguinē conseruare q̄ fundere. dimissus ab ea barbarā comitis alie filiam duxit
 vxorem. nec diu postea compatis auxilijs regnū vendicauit. de p̄ditoꝝibus suppliciiū sumpsit. mulieris
 vidue filios ⁊ honoribus ⁊ opibꝝ inter primos regni p̄ceres cumulauit. **B**ohemia post multas calami-
 tates vix tandem potitus est. **A**lberto duci austrie generi suo morauiam ne defensore careret dona dedit.
Cū filiā elizabeth ex barbara natā ei in matrimoniu copulauit. **M**archiam brandeburgensem **F**ridericō
 burggrauiō nurnbergensi dono dedit. **M**aria aut fortuna annos supra quinquaginta regnauit. **I**n seni-
 um deniq; p̄ductus iterato in italiā venit. ad coronā augustalē obtinendam. ex germania in lombardiam
 veniēs mediolanū ingressus. inde p̄ ethruriā ad senēses trāsijt. a qbꝝ honorificētissime exceptꝝ apd̄ eos
 aliquod menses exegit. **I**nde ad **E**ugeniu pontificē romā se conferens ab eo coronā imperij accepit. **T**ā-
 dem romā abiens ariminū petijt. **D**einde p̄ ferrariensem agrū iter faciens mantuā puenit. vbi aliquot im-
 moratus dies **J**o. franciscū gonzagā mantue dñm marchionali dignitate insigniuit. **D**emū cum venetis
 pace facta alpes p̄transiuit ⁊ basileā petijt. dissidioq; patrū quod tunc erat cū **E**ugenio ad tēpus sedato.
 vltimā se contulerat. **H**ic audita thaboritay orphanoyq; cede legatos in bohemiā mittit. hortatꝝ regni
 quietez. **I**lli magno numero apud ratisponā cū conueniunt regēq; suū salutant. **E**xinde poscentibus hun-
 garis nauibus p̄ danubiū vectus budam petijt. vbi reformato rerum statu vocatis ad se bohemoꝝ p̄ci-
 pibus in albo regali. lx. milia nūmū inter eos distribuit. dicta die qua vellet bohemiā ingredi nec mora-
 tus iglauriam venit. vbi consilio cū bohemis habito legatoꝝ gesta comprobauit. **H**is compositis **S**igis-
 mundus imperatoꝝ. ix. kal. septembris anno. vi. ⁊. xxx. supra millesimū ⁊ quadringentesimū ab ortu sal-
 uatoris pragam venit. qui paulo ante hostis censebatꝝ extremis honoribus exceptus est. barones ac ciui-
 tates iuruearunt. ⁊ magistratus quos ip̄e constituit acceperunt. **R**edierunt tunc mendicātes ⁊ monasteri-
 orum abbates. **J**amq; reges ei populiq; xp̄iani de recuperato regno congratulabantꝝ. **E**ugenius quoq; pō-
 tifex maximus aureā rosam indicē sue letitie ad eū misit. **E**grotare interea **S**igismundus cepit. exaugēte
 morbo senectutis incomodū. **B**arbara ip̄eratrix de retinēdo imperio sollicita nobiliores ad se vocat. **M**u-
 lier iā anus nouū coniugiū mente complexa filiā ex animo dimouet. **N**on latuerunt imperatoꝝe furentis
 femine excogitatus. in **M**orauiā se vehi iussit visurū filiā anteq; vita excederet. **I**lla cū viro **A**lberto ad-
 eum in ciuitatē venit quā znoymā vocant. **A**lbertū successorē suū nominat. hungarie ac bohemie primo-
 res rogat vt supremā suā voluntatē exequāꝝ. **R**egna quibus p̄fuerat genero vltima voluntate reliquit
 dicens beatū id regnū cui **A**bertus imperauerit. **S**upremis ordinatis inter amicoꝝū manus defecit. **C**or-
 pus eius in **M**aradino vt in vltima voluntate placuerat sepultū.

Linea imperatoꝝ
 Sigismundus

Expeditio in Bohemos hereticos facta temporibus Sigismundi

Martinus pontifex maximus ubi armatam heresim crescere indies animaduertit priusq; amplius inuale-
 sceret cardinalem vintoniensem natione anglicū regia stirpe natū in germaniā proficisci iussit. qui cō-
 tra bohemicam labem in arma concurreret. Cui et imperator adiumento fuit. Instituti sunt tres exercitus
 Saxonie duces. et quos vocant stangnales ciuitates in primis militauere. Secundū ex franconibus constitu-
 tum marchio brandenburgensis ductauit. Tercio p̄fuit otto treuerensis archiep̄s. quez renenses secuti sunt
 Batoarij quoq; et ciuitates sueuoz imperiales ingressi bohemiā tribus locis. siluā penetrauerunt. iuncti sil-
 castrametati sunt. Sed cū heretici collecto raptim milite in eos p̄perare nunciaret nō visum hostē fugerunt
 Nō dum cardinalis exercitus affuerat fugientibus occurrens magnis p̄cibus vt redirent in hostē hortat̄.
 quod cū frustra niteret vix siluā egressi supuenientes bohemi postremū agmen laceessere ceperūt. facta ē p̄/
 fusior fuga. machinis quoq; bellicis potiti sunt. Exin misiniā populati. Cū frāconiā redirent ne brandebur-
 gensis agrū nurnbergensemq; vastarent pecunia placati diuēte exercitū reducere. Sigismundus his co-
 gnitis nurnbergā p̄fectus noua principū auxilia cōparat. Martinus quoq; pontifex maximus Julianus
 cardinalem sancti angeli l̄ris ac moribus excellentem cū ea legatione in teuthoniā mittit vt bohemis bellū
 inferat. et adueniente tpe in basilienſi concilio quod p̄pe diē futurū erat noīe aplico p̄sedeat. Is germaniā in-
 gressus mox nurnbergā ad Sigismundū se confert. quo in loco frequentes germanoz principes conuene-
 rant. decreta est noua in bohemos expeditio ad octauū kal. iulij. Dux belli fridericus marchio brandebur-
 gensis declaratus. qui cardinalem sequeret. Ingressus bohemiā in comitatu cardinalis. iohannes et alber-
 tus principes brādeburgenses cū patre. Herbipolen. babenbergen. et cysteten. ep̄i. et imperialiū ciuitatum
 magistratus. Treueren. et colonien. antistites auxilia miserant. et cū his puinciaz suaz primozes supra. xl.
 milia equitū fuisse tradunt. Ingressus cardinalis numerosum exercitū ducens multas villas oppidaq; he-
 reticorū diripuit. Bohemi qui iā pridē hostē affuturū acceperant. expeditas in armis legiones coegerāt. in-
 terea siue p̄ditio in exercitu fideliū fuit (qđ plurimi putauerunt) siue maius sua sponte metes hoīm pauor in-
 uasit totis castris trepidatū ē. et priusq; hostis vllus in p̄spectu daref sedissima capta fuga. miraf iulianus
 vnde hic timor. Suaderet vt forti aīo hostē expectaret. s̄ frustra apud eos cohortatio fuit. sublata sunt ra-
 ptim signa et rapido cursu fugā maturauerunt. Hostis postea ex metu alieno ingenti p̄da potit̄ ē. Albert̄ au-
 strie dux cū accepisset bohemiā intrasse cardinalem raptim ex austria copijs in hereticos duxit. s̄ fuga cogni-
 ta p̄ morauā que nō dū ei parebat infesta signa circūferens. 500. villas ferro et igne deleuit. oppidavi cepit
 mortaliū. maximā cedē fecit. adeoq; gentē illā afflixit vt iugū eius accipiens parere sibi ea lege promiserat
 vt circa religionē id sequi teneret qđ basilienſe conciliū decerneret. Extractus in bohemia legatus basileaz se
 Ordo nouus canonicorū regulariū et congregatio contulit ibiq; concilium celebravit.
 sancte Justine et Hieronimi

qđ griseo colore in indumentis et romano officio vtitur. Magne opinionis in ecclesia dei existit.

Ordo nouus canonicorū regulariū apud ethuriaz
 in lucēsi agro monasterio frisonarie initiū sumpsit
 a loco frisonaria dicta. deinde ab eugenio aucta lateranē-
 sis appellata est. et speciali priuilegio canonicis regula-
 ribus b̄ti augustini aggregauit. Hi a primo eoz aucto-
 re clamidē nigrā cū nigro scapulari biretoq; nigro sum-
 psere. et albo scapulari deposito camiseā lineā eius loco
 induere voluerunt. quā ob rē vulgo fratres de la cami-
 sia cognominauit. Habuerunt aut viros plurimos om-
 ni doctrina et eloquentia et sanctimonia celebres.

Congregatio etiā sc̄ti benedicti que sc̄te iustine nūcu-
 pat hac tempestate in puincia taruisana apud pa-
 tauinā vrbe in monasterio sc̄te iustine primo p̄ ludouicū
 barbū patriciū venetū initiū seu reformationē accepit et
 ad viā veritatis reduxit et ad regularē obseruantia p̄du-
 xit. que congregatio viris p̄stantissimis et locis bonisq;
 tā tpalibus q; spūalibus excrescens. Eugenius quartus
 p̄otifex eā maximis priuilegijs iuuit. deinde in ea innu-
 merabiles viri nō modo iuriū ac sacre theologie doctri-
 na. sed et eloquentia litterarum tam grecarū q; latinarū
 ornatissimi fuerunt.

Ordo dñiq; monachorū eremitaz diui Hieronimi
 et iā patrū institutis collapsus a venerabili viro lu-
 po hispalensi eius ordinis generali p̄posito nouis insti-
 tutōibus ex dictis beati hieronimi instauratus ē. quā
 martino pape obtulit et pontifex confirmauit. qui sub re-
 gula beati Benedicti militant. et ip̄a p̄ omnia viuūt. nisi

Allata erant Sigismundo cesari ex hungaria aureorū quadraginta milia. Cū iam aduersperasceret. eaq; in regia recōdita fuere. Cum cubitū esset cesar. dū cogitat in quem nam vsūm eam pecuniā conuertat. somnus eū destitit. tum ille excitatus cubicularijs. ite inquit ocuis. consiliarios ducesq; militū huc accersite. Vocati proceres media nocte trepidi. timebant em̄ ne quid aduersi accidisset. imperatorem celeriter adēūt et que causa sit tam repentine vocationis inquirunt. Imperator confestim aperta archa inter eos qui adue- nerant pecunia distributa. ite inquit iam secure tranquilleq; nobis dormire licet. nā quod mihi somnū ad- emerat vobiscum exit.

Concilium constantiense

Concilium generale apud constantiam sueuorū 3 orbe ad scisma tollendū quod nouē 7 triginta annis pdurauerat Sigismundi cesaris iussu 7 indu- stria Anno dñi. i 4 i 4. congerit. in quo quinq; ade- rant nationes. italica. gallica. germanica. hispanica. et anglica. Quicqd̄ vō harū nationū suffragijs decer- nebat id ita ratū erat atq; p̄ p̄conem aut p̄ notarium publicum. p̄ curia enunciabat si omnium consensu po- stea confirmatum fuisset. Eo quoq; p̄fectus Johan- nes pontifex admonentibus tñ quibusdā ne id face- ret. ne cū pontifex accederet priuatus reuertere. qd̄ etiā contigit. Proficiscens tñ cū viris quibusdam in omni genere doctrine p̄stantibus diu multumq; ger- manos disputationibus incertos 7 ambiguos tenu- it quod potissimū decernerent. Verū supueniente si- gismundo factaq; omnibus dicendi quod liberet po- testate. pontificatu licet inuitus se abdicauit. Grego- rius vō carolum malatestā legatū mittens sponte se abdicauit. Benedictus discussa aliq̄diu re pontifica- tu tandem priuaf. reiectisq; natōibus que cū eo sen- tiebant. In eodem quoq; concilio nonnulli hereses damnate. in quo de rebus bohemicis sermo habitus

patrū mentes ingenti cura confecit. voluentiū animo quo nā modo puincia sanari possit. Condemnata est igif iohannis wicleff heresis 7 duo ex sectatoribus eius combusti sunt. iohannes bus 7 iheronimus eius discipulus tanq; heresiarche. Eūq; ibi quadriennio ferme ad tollendos scismaticos 7 ad restituendam eccle- siam ac emendandos xpianorū mores multi prelati principesq; p̄stitissent. Tandem de eligendo nouo ponti- fice sermo habitus est. Placuit ex vna quaq; natione viros sex deligi. pbatos. qui cū cardinalibus concla- ue ingressi deligerent. Anno igif millesimo quadringentesimo decimoseptimo. sexto ydus nouembris con- clauē ingressi. Consistentibus cardinalibus duobus 7 triginta. nationibusq; omnibus p̄ter omnium opi- nionem cū iam quadriennio vero pontifice caruisset ecclesia. in celebritate beati martini Otto columna ro- manus diaconus cardinalis pontifex creat̄ omnium leticia. Effusus etiā nimio gaudio imperator Sigismū- dus omnibus gratias egit. ante pontificem. p̄stratus summa veneratione pedes exosculatus est. que p̄tra pontifex amplexus non secus ac fratrem habuit gratias egit q̄ sua opa pax tandē eccie dei reddita esset. His gestis cū per annū in concilio p̄stitisset 7 multa ad xpianā religionem necessaria decreta fuissent. Tandē an-

Jo. gerson cancel- larius parisiensis

no xpi. 1418. conciliū pontificis iperatorisq; iussu dissolutū fuit 7 in pace abiere. Johannes gerson cancellarius parisiensis denominatus hac tempestate floruit 7 in concilio constantiensi nonnulla pro rege francie 7 alijs absoluit. vir admo- dum doctus. theologus summus. parisius sacraz l̄raz christianissimus doctor. qui scripta varia 7 libros a se editos ecclesie profuturos post se reliquit. Is tan- dem anno dñi 1419. superos pecijt die. xij. iulij.

Caspar slick cancellari- us trium cesarum

Caspar slick dominus inter principes denominat̄ a matre italica ex comitibus alticollis agri taruisimi patre theutonico natus ex familia lazana puincia frā- conie. ingenio dextro. faciūdia suauī. doctrine cultor. ad omnia genitus quecūq; ageret. quem simul atq; fortu- na atq; virtus extulit. vt quod erat prius mauditū trium cesarum successiue regnantium cancellarie p̄fuerit. Antius ex duabus slesie filiā sibi in matrimoniū tradere non re- cusauerit. Sigismundus egram illi 7 cubitū 7 alia i frā-

conibus oppida dono dedit. Albertus in hungaria calestum 7 albam ecclesiam. Fridericus in austria gretziū. Versatile p̄fecto ingeniu 7 nature bonitas singula- ris que inter tot imperatores moribus prorsus dispares pari gratia viuere potu- it. Huius amicitia vsus eneas pius episcopatum tergestinū. vnde relique digni- tates puenere consecutus est. Mortuus est bohemie ex apoplexia 7 apud carmelitas cū coniuge sepultus.

Bexta etas mundi

Constantia vrbs germanie non admodū magna s̄ opulenta atq; formosa eius ppter menia. Rhenus lacu emergēs rursus in alueū redit. Pons in eo ē qui ab ipsius vrbs porta ad germanos ptinet. Altraq; pontē crebra edificia secus alterā flunij ripā. Lacus aut̄ omnium amenissimus est. multaq; castella et vicus vndequaq; p ripas habet. aqua nitida fundo glareoso ac pspicuo. pisces fert varios quidē et multiplēces. sed pro tanta aquarū magnitudine non admodū copiosos. Viginti milia passuum in longitudine patet Latitudo alibi. x. alibi ad. xv. milia passuum extendit. Rhenus em̄ curiensz pcurrēns agrū dū fines constantiensium attingit duos lacus facit. Venerū scilicet et acronium vt veteres appellabant. inter quos constantia sita. Hic nunc a loco et dominijs sortiti nomina. superior constantiensis. et a castro et ei⁹ loci dominio de bodma lacus bodmer dicitur. Inferior ab oppido dicto cella rudolphi cellacensis denotatur. In infima lacus superioris parte constantia. De constantie vō antiquitate et origine cues perpauca occurrunt vt in alijs vrbibus. qui vel aut sui nomen et memoriā. nedū vrbs tenere vident. Si tamen diligentius pscruteris tabulam inuenies marmoreā vetustas lram continentem. Ex quibus apparet a constantio constantini patre. q̄ a diocleciano et maximiano cesar dicitur est hanc vrbe nomen cepisse cū prius vitudura nuncuparet. Hanc tabulam perpauca constantiensium legere sciunt. Tenetq; vulgus opinio esse sanctuariū quoddā p̄cipue religionis. ita muliercule et cetera imperita turba fucandis per eā manibus et ad faciem refricandis. iam litteras pene totas ex tabula deleuerunt. cum tamen ibi scripta sint non sanctorū christi sed persecutorū christiane fidei nomina. Mores quoq; et instituta ciuitatis sunt. Singulis annis vnus ex ciuibz suffragio creatur. apud quem summa potestas cum imperio sit. Hic non publicis edibus s̄ in priuata domo sua et consueta habitat. Si quando per vrbe incedit lictores habet virgas manu ferentes. Cetero aut̄ habitu nibilo a reliquis differt ciuibz. Hic in caput vniuscuiusq; animaduertendi potestātē hz. Si de homicidio. de furto. de rapinis. de veneficio. de adulterio ac de ceteris criminib⁹ agat. astant in p̄cilio hī quos sibi ciuitas deputauit. rei ipi in vinculis adducunt. ibi et accusatoribus et defensoribus dicendi contra reus. et pro reo fa

cultas daf. Auditis omnibus in sententiã itur. Si reus dānaretur lictores magistratus supplicio afficiunt. Eodem ordine de civilibus causis cognoscit apud hunc magistratū z eius consiliū. quia liberā iudicādi potestatem habent. Oratoria facultas plurimū valet. Itaq; si qui disertī reperiunt̄ hi aduocati in civilibus et criminalibus causis adducti. plurimū z gratia z dignitate in ciuitate possunt. Uniuersa hec ciuitas in duo genera diuisa est. Alij em̄ sunt equestris generis. alij plebei. Plebei mercaturis z officinis intendunt. Equites veteribus patrimonijs contenti redditibus alunt̄. Equestrē dignitatē obseruant. Si quis plebei⁹ ditior factus ad equestrē locū puenire tentaret ei nullo modo licere putant. Nec nobilitas que in eo p̄bana ri. aut pollui dignitatem suā arbitratur hoc eū facere p̄mittit. Ita per longa tempora vterq; ordo in suis finibus consistit. Cū equites ad mercaturas z solidiora munera declinare in turpissimis sit. Plebeio autē ad equestrē dignitatē se attollere nullo modo liceat nec nobilitas patiat̄. Subnatio tamen reipublice communis est plebeis z nobilibus. Ad septem miliaria a constantia a transitu vero alpiū. xx. milia passuum oppidū extat Velchirchiā id est opulentū atq; vrbānū. Edificia habet speciosa. vinctis z pometis plurimū habundat. Flumen quoq; rheni orif in alpibus nō longe ab eo loco cum ab italia transit⁹ sit ex sinistra manu. sed mox ad dexteram vergens z suo gurgite z multoz incrementis adiutum ingens z robustū decurrit inter orientem z septentrionē recto alueo conuersum. Aquam habet mediū coloris inter ceruleam z virides cursum rapidum. alueum arenosus. solidum tamen. ita vt pedibus pressus vestigio non signetur.

Ferunt temporibus concilij in ea habiti in hac inclita ciuitate ingentem multitudinem hominum fuisse ex omni natione xp̄iana. precipui tamen erant itali. galli. germani. hispani z angli. quoz suffragijs omnes concilij res geste sunt. Prestantiores quoq; in eo fuerunt Johannes. xxiij. summus pontifex z Sigismundus cesar. Quinq; epi cardinales. xvi. p̄sbiteri cardinales. vij. diaconi cardinales. Patriarche. vij. Archiepi. xxiiij. Episcopi. io. 4. Abbates. lx. insignes. Generales quoz ordinis. Duces. xxiiij. Comites. cxi. Comunitates quoq; vrbū tam ytalie q̄ germanie superioris z inferioris. Post electionem vō Martini Sigismundus conclaue ingressus nullo habito dignitatis sue respectu gratias omnibus cum lacrimis egit. q̄ necessarium reipublice xp̄iane prope extincte elegissent.

§ CONSTANCIA §

Berta etas mūdi

Johannes bus heresi
archa

Johannes bus obscuro loco natus, ex villa bus quod anserē significat cogno-
mētū mutuat. Hic cū esset ingenio pacri & lingua disertā multūq; dialiticū
oblectatus, & peregrinas opiniones amaret. Quide admodū wiclefistarū doctri-
nam arripuit. Iheronimū hominē eloquentē condiscipulū prage habuit. Pla-
cuit sigismundo impatore suadente patribus in scilio pstantiēsi vt bohemia sa-
nari possit iohannē & iheronimū ad synodū euocari, qui cū ceteris eius regni
doctiores, tū quia doctores ac heresum principes habebant, uouerūt ambo nō
tā uerecunde aliena discere q̄ sua imprudenter ingerere parati, docendi quippe
q̄ discendi cupidiores, & auditi sunt in p̄fessu patrū. Iohānes etate & auctorita-
te maior habitus, doctrina & facundia superior iheronimus. Lecti ex omni nati-
one patres diuini atq; humani iuris doctores, sepe cū his colloquiū habuere.
Iheronimus hereticus
dogmata eorū a lege diuina aliena esse monstrarunt, neq; bonis conducere mo-
ribus, rogauerunt ne plus sapere quā ecclesia uellent, peregrinas opiniones re-
linquerent, ingenia sua wiclefistarū insania ne fedarent, in edocendis populis
nō uedocendis exercebant, possent in p̄fessu dei & in ecclesia militanti sublime
consequi locum. Steterē in p̄posito p̄naces bohemoꝝ animi, seuerantes se san-
cti euangelij emulatores, se xp̄i discipulos esse. Romanā ecclesiam longe a tra-
ditionibus ap̄loꝝ abijisse, que opes & delicias sectaret, dominatū in populis ex-
quireret, canes equos alerent, ecclesiarū bona que xp̄i pauperibus deberentur
per lasciuā luxūq; p̄sumerent. Primores magne synodis ubi p̄natiā & im-
mutabiles animos perditōꝝ hoīm animaduertit, membra ecclesie putrida que
sanari non poterant ne reliquū corpus inficerent resecanda censuerūt. Lata est in confessu patrū aduersus
contumaces sententia cremandos esse q̄ doctrinā ecclesie respuerēt. Prior iohannes iḡ p̄bustus ē, ihero-
nimus, ccc. xl. diebus postea in uinculis habitus cū resipiscere nollet sed descendens in laudationem Jo-
hannis huffi dudū ad ignem damnati uirū illum iustū & sanctū appellans illa morte indignum, se quoq;
paratū quoduis supplicij adire forti animo & constanti. Multi illū accessere uiri eruditissimi, p̄cipue car-
dinalis florentinus ut a sua sententia dimouerent, sed cū p̄naciū in erroribus p̄seuerabat p̄ consilium
beresi damnatus & igni p̄bustus iocunda fronte ad incendiū p̄perauit, flamma adhibita canere cepit ym-
p̄nū que fumus & ignis uix interrupit. Nemo philozophoꝝ tam forti animo mortē ptulisse p̄hibet. Cū
res exustorū ne raperent a bohemis in lacū proiecti, discipuli eoz ex eo solo terrā abstulere in quo ignis
fuit, eamq; ueluti sacra secum attulere in patriā. Iohannes & iheronimus apud bohemos martirū bono
res meruere, nec minores q̄ petrus & paulus apud romanos habiti. Munitatis em̄ in bohemia que con-
stantie gesta fuerunt discipuli eoz sequacesq; omnes in unū conuenientes memoriam in primis defuncto
Johannes rochezana rum consecrant, celebrandamq; quotannis decernunt.

Johannes rochezana heresiarcha apud bohemos p̄ longa t̄pa p̄fidia semi-
nauit. Oppidulū est pragensis ecclesie nō longe a pelzina cui rochezana ē
nomen. Ex hoc loco puer obscuris parentibus censuq; tenuissimo natus iohā-
nes nomine pragam uenit mendicatuq; victū querens grāmaticam & dyalecti-
cam didicit. Cū adoleuisset nobilis cuiusdā pedagogus fact⁹ ē, & cū ualere in-
genio linguaq; p̄mptus esset in collegio pauperū recept⁹ auditor iacobelli fu-
it. Postremo p̄sbyter ordinatus p̄dicare uerbū dei pragensibus cepit. Ex oppi-
do unde ortū habuit rochezane cognomen ducente, & in de noie & auctoritate
ualebat, & cū basiliensis sinodus bohemis scripsit ut legatos mitterent, inter
legationē, ccc. equitū ad basileā missam iohannes rochezana pseudo pragensis apostolus deputatus fu-
it. Et postea sedente prage sigismundo pro tribunali in foro ciuitatis rochezana cū quatuor p̄sbyteris no-
mine totius cleri obedientiā romane ecclesie sese p̄stare, p̄fessus est, & sequenti die absoluti ab anathe-
mate & p̄ legatos scilij in ecclesiam introducti rochezane p̄fidie sue non imemor, altare accedēs diuina re p̄-
acta vni que iusserat ex laicis adesse sacramentū ex calice dedit, q̄uis alter ex concilio legatus id sibi nō li-
cere assereret, in quo errore p̄seuerans tandem senio defecit.

Leonhardū aretinū p̄hm & oratorē ac historicum elegantissimū ac p̄batū tē-
pestate istac floruisse constat, eo q̄ innocentiū septimi, gregoriū duodecimi,
alexandri & iohannis, xxij. pon. ro. vsq; ad sciliū Constantie summa integra-
te fide secretariū officij administrasset, deinde a florentino populo accitus cancel-
larie generalis sibi cura demandata vsq; ad extremū uite t̄ps gessit. Inter uiros
illustres ob dicendi elegantia oib; p̄ferendus est. Cū esset optime doctus licet
multis occupatis negocijs ea t̄n scribere uoluit, & p̄mo cū adhuc grecis autori-
bus operā daret Basiliū de instituendis discipulis transtulit. Cū q̄ uiroꝝ illu-
striū in plutarcho & uita ciceronis p̄posuit. Trāstulit q̄ libellū xenophontis de
tyranno, & aliquos libros platonis. Ex aristotele economicū ethicoꝝ & politico
rū libros, historiā gothoꝝ edidit, uolumē etiā eplaz ac sui t̄pis historiā, de lau-
dibus florentie & rebus florentinoꝝ, cuius historie cā senatus ei singulare p̄e-
miū vsq; ad mortē p̄stituit. Que q̄dē mors fuit anno dñi. 1445. cū esset etatis annoꝝ. 74. Multa p̄terea
alia composuit in quibus dicendi elegantia & summa ip̄ius ingenij uis apparet.

Pogius florentinus

Pogius florentin⁹ orator facundissim⁹. Et lras applicarū scriptor disertissim⁹. hūsdē t⁹ib⁹us. Et ipse ob singularē doctrinā et dicēdi lepore. tū romē tūq; pstantie vbi cōciliū habebat atq; alijs in locis maximo habitus in precio. Et in cōcilio qntilianū oīno tepditū reperit. in monasterio ppe cōstantiam hūc florentini ppter ingenij et eloqntie ipius claritatē. Cū p. xl. annos in curia ro. scriptoris officū optime gessisset. ad se vocatū summo honore exceperunt. et honorarūt. Composuit autē hic funebres orōnes ac alias plurimas. Et libz facietiarū et eplārū. Et e greco dyonisiū siculū et alios latios fecit. De situ indie librum edidit et alia multa.

Gasparinus bergomēsis ex barziza rusculo natus. Grammaticus qdem et rhetor celeberrim⁹. Hūsdē t⁹ib⁹us apud venetias ob singularē doctrinam in p̄cio exis. et lras latinas semimortuas qsi ab inferis resuscitavit. Venetijs publico salario legens. multi clarissimi adolescentes p̄moti ediscēdi grā ad eū cōfluxere. Audita ei⁹ fama philippus mediolanēsiū dux euz mediolanēsi⁹ edocedis padua et venetia euocavit. vbi ciceronis puerusq; codex interitū euasit. In q̄ tres libri ciceronis de oratore tepdit quos obliatos multo labore suppleuit. defectus q̄s in qntilianū de institutionib⁹ et Lyceone de oratore emendauit. Ortographiā i lingua latina cōposuit. Habetur q̄s ei⁹ eple et orōnes elegantes. Eristoferus quoq; barzizius de pergamo medicus celeberrimus eiusdem familie postea doctus et eloquens habebatur padue. qui post se scripta reliquit.

Antonius de Butrio p̄ria bononiēsis petri de ancharano q̄ fuit baldi peruasini auditor contemporaneus fuit. Vir certe doctissimus ac vite sanctitate insignis. qui p̄ ceteris decretales et clementinas optime explanauit. duocq; repositoria ad ius ciuile canonicūue p̄tinentia cōposuit. ac etiā p̄cilioz op⁹ p̄ se reliq̄t.

Antonius de butrio iur⁹ doctor

Franciscus zabarella natione patavin⁹. ro. ecclie cardialis p̄sbyter. iuris p̄ntificij p̄sultissimus. Vir p̄ hoc t̄pus dignitatē suā vt platos decet lris et prudentia plurimū exornauit. Is cū doctissim⁹ et eloqntissimus haberet copiose in decretalib⁹ ac clemētinis multa edidit. et alia q̄dā memoratu digna p̄posuit.

Raphael fulgosius natione placētinus excellentissim⁹ iur⁹ cōsultus. tēpesta bac hac mltā ad declarationē iur⁹ ciuilis p̄tinetia. Sup digesto et codice cōmentatus ē. ac p̄silioz opa. Raphaelē q̄s Cumanū iur⁹ ciuile p̄sultissimū cōtemporaneū fuisse cōstat. Qui in digesto veteri mltā et p̄silioz volumina edidit.

Johannes de Imola egregius vtriusq; iur⁹ doctor p̄ ipm t̄ps apud bononiā insignis et clarus habitus sup primū secundū et terciū decretalium accurate scripsit. Sextū q̄s ac clemētinas elegantissime cōmentatus est. Et in inforciato ac digesto nouo q̄dam cōposuit volumina. Obijt autē hic vir totū ytalie notatissimus. Anno a natali xp̄i. 1456.

Jacobus de forlino medicine doctor

Jacobus forliniens⁹ egregi⁹ medicus. hac tēpestate floruit. Quē dicūt cūctos Equi pbiam et medicinā p̄fessi fuerāt excelluisse. Et p̄pterea sup primū canonē Auicenne. Et sup eiusdē afforismis et Regni optime et egregie scripsit. Libellum p̄pterea de intēsiōne graduū formaz. et eaz remissione cōposuit. Sepult⁹ tandem padue apud heremitanos cum insigni epitaphio.

Diego senēsis vulgat⁹ medic⁹ post cū diuina q̄dam ingenij et medendi grā. oēs q̄ an̄ illū i ethruria floruerūt excelluisse credit. Qui sup p̄mo Auicenne et aphorismi hyppocratis scripsisse d̄r. Et cōsilia vtilissima post se reliquit.

Acolaus ex cathania vrbe oriūdu⁹ p̄ntificij iuris et phie p̄tissim⁹. p̄rio apd senā ethrurie vrbe p̄ntificiū ius edocēs. Cū ingenij eēt clarissimi p̄clarissima momenta in iure post se reliquit. Unde et decretales oēs plurimis voluminibus et egregijs sup oīnes declarauit. Et q̄s extāt repetitiones ac cōsilia accuratissima.

Barbara Sigismūdi ipator⁹ cōiunx ex domo aliē

Barbara coniunx Sigismūdi

Barbara Sigismūdi ipator⁹ cōiunx ex domo aliē cōiugū mēte coplexa. Captiua et ipatoris cadauer vnavehif miserabile spectaculū et hūanaz rez singulare documētū. Occurrūt lugubres hūgari. nec teneri lacrimas i tāta rez nouitate p̄nt hinc defuncti reg⁹ corp⁹ fletū elicit. Inde regie vincla cōmiseratōez excitāt. Libera deinde i bohemiā se recepit apud greciū regie. Ibiq; inter greges exoleratoz cōcubinos cōsenuit. nobil⁹ genē. infamis vita mulier. In tantāq; demētie cecitate. plapsa ē. vt sc̄tās v̄gies q̄ p̄ fide ihu mortē sbiere stultas publice p̄pellaret. q̄ voluptat⁹ gaudia gustare nescierūt. Nihil deīn homi suū esse dicebat. nisi voluptates. p̄ hāc vitā aliā eē negabat. Et iterire aīas cū corpe asserbat. Sz hāc tā scelestē feminā i domicilio hereticoz ex peste apud greciūz definctā scelerati et abhomiabiles hussitaz sacerdotes. pragā duxere. atz itra sua sacra regū tumul⁹ pdidē. Nō sunt figib⁹ sc̄pte leges. nec q̄cōq; i bohemia n̄ p̄missū. fuit i exhauste libidīs ml̄ier. ācillas ieiunātes et orātes icrepauit. qd̄ corp⁹ frustra macearent. Fictūq; celi numen placere v̄bis crederent. Aliendū suauiter dū vita suppetit. fruendumq; voluptatibus.

Sexta etas mūdi

Anno mundi. 6630.

Anno xpi. 1431.

Eugenius quartus papa. p̄ia venetus. familia candelmeria pplari q̄des
 s̄ antiqua. p̄re angelo natus. gabriel antea vocatus. hoc anno q̄nto no-
 nas marcij p̄ntifex creat̄. **H**ic gregoriū duodecimi ex sorore nepos. celestini ha-
 bitus canonicus p̄gregationis sancti georgij in aliga venetijs fuit. et cū secum
 romā recusantē duxit. et primo thesaurariū fecit. deinceps ep̄m senensem. post i
 cardinalē retulit. demū pontifex fact̄. nil eo honore elatior. nulla in re pristina
 vitā mutavit. **P**ricipio aut̄ pontificatus sui. malis cōsilijs ductus. diuina hūa-
 naq; oīa pturbavit. **N**ā et pplm romanū ad arma excitavit. **E**t cōcilio basilien̄si vñ
 infinita mala orta sunt auctoritatē dedit. approbatis eoz p litteras aplicas de-
 cretis. **P**ostea ad seipm̄ rediens oīa prudenter ac constantissime egit. **V**ir
 aspectu insignis et venerati one dignus. grauis in dicendo potiusq; eloquens.
 modice litterature. multe cognitionis historie p̄sertim. liberalis i om̄es. tū vel
 maxime in litteratos. q̄rū familiaritate delectatus ē. **N**ā leonardum aretinū ca-
 rolū poggiū. aurispā trapesuntinū. blonduz viros doctissimos secretis suis ad-
 misit. ad iram nō facile mouebat̄ ob iniurias illatas. et maledicētius hoim̄. aut
 mimos et dicteria scribentū. gymnasia oīa q; diligentissime fouit maxime vo-
 romanū. ad qd̄ om̄e genus litterature adhibuit. religiosos mirūmmodū dile-
 xit. eosq; opibus et immunitatib; auxit. bella aut̄ ita amauit. qd̄ mirū in ponti-
 fice videri debet. **E**t delphinū caroli regis francie filiū cū magno equitatu i ba-
 silienses cōcitauerat. **C**ui impetu dissipatus ē cōuentus ille. **C**onstans p̄terea
 in pactis seruādis ē habitus. nisi qd̄ pollicitus fuisset qd̄ reuocare q; p̄ficere sa-
 tius esset. splendidus in victu. familie. parcus in suo. **E**t a vino ita alienus vt
 abstemiū merito vocaret̄. familiares hūit admodū paucos. s̄ viros doctos.
Et qz opa in grauib; rebus vti posset. **I**mpator sigismūdu; cuius sex mensib;
 semis substitisset ad eugenū cōuersus inito cū eo federe romā p̄fectus. **C**oro-
 na imperij donat̄. verū mortuo sigismūdo impatore a q̄ basilien̄se p̄ciliū incre-
 mentū habuerat. **C**reatoq; ab electoribus alberto austriae duce conciliū ferrari-
 ense inchoauit. eo profectus impator grecoz ab eugenio susceptus ē. inde florentia transiit. **E**xornare de
 inde ecclesiam dei edificijs et sacellis ē annixus. vt ex capella pontificia et eneis sancti petri valuis apparet.
Mortis aut̄ pontificatus sui anno decimo sexto. septimo kal̄ marcij. ano. **M**.ccccxvi. **V**ir ingenio et gestis
 rebus insignis. etatis sue anno sexagesimo quarto. q̄ anno bt̄m̄ nicolaū toletanū in sanctos retulit con-
 fessores. **S**epeliturq; in basilica petri. sepulcro marmoreo. hoc epitaphio. **E**ugenius iacet hic quartus cor-
 nobile cuius. **T**estant̄ vite splendida facta sue. **I**stius ante sacros se p̄buit alter ab ortu. **A**lter ab occasu ce-
 sar vterq; pedes. **A**lter vt accipiat fidei documeta latine. **A**lter vt aurato cingat honore caput. **Q**uo duce et
 armenij graioz exempla secuti. **R**omanici agnorūt ethiopesq; fidem et c.

Felix quintus anno dñi. 1438. die. 17. nouemb̄ris. eugenio pontifice a basilien̄si p̄cilio philippi ducis
 p̄cutione deposito. **E**t in scismate pontifex electus. sedit annis. 9. quo creato euestigio magne sedi-
 tiones in eccia dei exorte sunt. cū xp̄iana respub. trifariā diuisa. aut felicē aut eugenū seq̄ret̄. **E**ssentq; qui
 neutrales vocaret̄. q̄ neutri obtemperarent. **H**ic itaq; felix primus sabaudie dux fuit. q̄ prius comites ap-
 pellabant̄. **E**t sigismūdo cesare titulo ducatus obtento. cū annis ferme. xl. post p̄ris provincie guberna-
 cula tenuisset. **A**ucto p̄mo imperio. parta vndiq; pace. ac demū relictis principatus glorie fastib;. in he-
 remū se recepisset. cū sex viris equestris ordinis etate etiā p̄uectis. mūdo et pompis ei; renūciasset. ad ri-
 pallie locū tanq; paradisum delitiaz sibi delegit. **C**ūq; eo in statu vitā celibem in terris ageret a basilien̄si
 cōcilio pontifex electus fuit. barbā totondit q; p̄missum nutriuerat. **D**ucatu primo genito suo tradidit. ec-
 clesiasticas ceremonias didicit. stipatus magna nobilium caterua basileam perrexit. **A**bi inter duos filios
 egregia facie adolescentes tanq; rōne p̄sul eccie coronat̄ ē. celebravit sepe diuina
 b̄ndixit plebib;. officia curie ordinauit. cardinales doctrina et auctoritate p̄stātes
 assumpsit. **V**erū cū pacē et hūilitatē amator existeret mortuo eugenio p̄ntifice illi-
 co nullis pulsatus p̄cib; nicolaū ei; successorē hūanissime cessit. **R**elicto noīe pape
 cardinalatus honore retinuit. i p̄ria sua legatū de latē creauit. **D**eficiēs demū in
 senectute bona. fuit aut̄ clarissim; p̄nceps p̄ter gen; et sue elegātie formā. ac re-
 giam dignitatē et p̄mptā eloq̄ntiā morib; itegre. vita et religioe sc̄tus. i subortos
 clemēs. i bello magnanim;. et i oēs iustissimus. ac demū nimū felix. si senū suoz
 ecclesiasticis titulis non fedasset.

Scisma h. xxiij. iter eugenū et felicē vsq; ad nicolaū. v. ob varias disceptatōes
 an pontifex eēt sup̄ p̄ciliū pdurauit. n̄ sine scādalo reipub. xp̄iane.
Solis facta ē defectio et varia bella et dissidia secuta sunt. et cometa apparuit
 secuta est occisio hominū in leodio.

Linea summorū pontificū
 Eugenius quartus

Felix quintus

Albertus austrie dux. Et p̄dicti sigismūdi gener. ac boemie hūgarieq; rex
 Anno dñi. 1438. xij. kal. aprilis impator post sigismundū creatus. impa-
 uit annis duob⁹. Vir q̄dē optim⁹. et in omni virtute decoratus. religiosus prin-
 ceptus. Et qui liberalitate simul iusticiaq; prestaret. fuit in bellis audax. et manu
 promptus. Is primo apud albam regale cū p̄iuge sua Elizabeth kal. ianuarij
 summo p̄sensu et applausu ppli coronatus ē. Inde p̄die nonas Maij rex bohe-
 mie designat. diademaq; suscepit. Inter hec et electores imperij apud frank-
 fordiam puenientes. Eius felicitatē admirati. et ip̄i suū sanguinē extollere decre-
 uerūt. romanū imperiū alberto cōmendant. At illi acceptare imperiū in iussu
 baronū. et nisi primores hungarie indulgerēt haud quāq; licebat. q̄bus haud
 ex vsu videbat suū regē theutonib⁹ imperare. dū sigismudus romane rei p̄sul-
 turus. ytaliam germaniam ceterasq; puincias pagrasset. hūgariā turcoꝝ direptio-
 ni paruisse. atq; ob eā cām iureiurādo albertū obligarūt. ne suo in iussu impius
 acceptaret. Vocati tñ ad regem q̄ tūc wienne fuit. Multa in vtrāq; ptem dicta.
 Vici p̄cibus p̄cipue friderici ducis austrie tūc adolescētis. assensus dedere. im-
 perium summa p̄gratulatione germanoꝝ ab alberto susceptū. Ille imperio auctus. hūgariā redijt aduersus
 turcos qui rasciam inuaserāt arma moturus. Interea georgius palocius strigoniēsiū pontifex diem obiit
 qui coronā regni et preciosam regni suppellectilē in arce hauerat. Qua re cognita albertus eo se confert.
 arx regine dedit. q̄ dum thesaurū regni corā baronibus ad eam rem selectis recognoscit. coronā beati ste-
 phani regis quā sacrosanctā putāt. clam furripit. anuicq; custodiendā tradit. cetera ob signatis occlaudit ar-
 cis. Albertus budam reuersus nō expectatis auxilijs aduersus turcos exercitū ducit. Castra intra Ticiam
 amnē et danubiū collocat. interea turcoꝝ impator enicto castello ex cecatoq; dispoñit filio. cuius sororem in
 matrimoniū duxerat domū abiit. Albert⁹ vbi expugnata synderoniā turcos abiisse cognouit. dimisso ex-
 ercitu budam redijt. Sed insolito feruentis augusti calore vexatus. dū peponib⁹ nimū oblectaretur. ven-
 tris solutionem incidit. Cuius igitur dissinteria laboraret sentiensq; periculū. wiennā repetere statuit. siue mo-
 riturus inter suos. siue q̄ aerem in quo fuerat nutritus cōferre aliquid ad sanitatē sperabat. Iter igressus
 cū iam strigoniū preterisset. et in itinere magis ac magis morbo affectus. relicta vxore pregnante. ob signa-
 toq; testamēto. in villa q̄ longa dicitur. vi. kal. nouembris e vita decessit. princeps liberalitate et fortitudi-
 ne clarus. qui magna de se xp̄iane reipublice p̄mittere videbatur. Nec minora populi de sua vtute cōcepe-
 rant pulcerrime spei breuitas vite nō sinit. neq; em̄ biennio toto imperauerat. statura eius p̄cera fuit. ner-
 uosum et validū corp⁹. facies terrificā. more getis erasa barba. sup̄ius labrū intōsum vestem haud splēdi-
 dam baltheus auro grauis cinxit. nec vnq; lateri defuit ensis. corpus eius in alba reconditum est.

Concilium Basiliense

Concilium Basilee anno domini. 1438. Et
 martini pontificis decreto congregatur. pri-
 mo tñ lente et pua admodū frequētia. auctoritate-
 q; martini nutritum inde turba plurima cōuenit.
 ep̄oꝝ et alioꝝ prelatoꝝ cū quibusdā cardinalibus
 qui ab eugenio recesserāt. videlicet placentino bo-
 noniensi. domino antonio veneto. arelatensi ara-
 gonēsi hispano cypriano. Et domino iuliano ro-
 mano cardinali sancti angeli legato in concilio ge-
 nerali ibi deputato. Animaduertēs eugenius il-
 los congregatos non vacare ad extirpationē he-
 resis bohemoꝝ et reformatione ecclesie ob qd̄ or-
 dinatum fuit. Tum pontifex ancipiti cura distra-
 ctus. Et quod in bellis vndiq; premere. Et qd̄
 Basiliense conciliū augeri indies cerneret. Con-
 currentibus eo hispanie gallie germanie panno-
 nieq; principibus. Qui omnē reipublice causam
 in arbitrio concilij reponebāt. Illud primo q̄dem
 bononiam transtulit. cardinaliū oim̄ q̄ secum ade-
 rant consensu. Sed imperator aliq; principes et
 prelati qui tum basilee erant non modo pontifici

non obtempauerunt. Verū etiam eum bis terq; mouerunt vt basileam ydoneam. a martino celebrādi cō-
 cilij locum delectum. vna cum cardinalibus proficisceretur. Aliter se in eū acturos vt in ptumacem. Euge-
 nius em̄ dubius quid potissimū decerneret: misso tamen eo legato francisco capitelista iure consulto pata-
 uinoq; equite. qui eius causam tueretur. Verum suggestionibus philippi mediolanū ducis eugenio pri-
 uatus. et Amedeus dux ad pontificatum delectus fuit. quem felicem vocarūt. Conciliū igitur pulcerrimū
 initium habuit. sed turpissimū exitum. p̄pter scisma subsecutum. eugenius cognita iniusticia. Delphinum
 caroli francoꝝ regis filium cū magno equitatu in basilienses cōcitauit. cui⁹ impetu puentus illico dissipa-
 tus est.

Sabtudie

Berta etas mūdi

Basilea prouincie helueticie ciuitas ampla clarissimaq; in loco regio extructa. Inde Basilea dicta, em̄ **Βασίλειον** grece regalis sonat. inde apud grecos **Βασιλεία** regnum dicit. Vel ob frequen-
 tes terremotus quasi sine base appellata. Quāuis vulgo ferūt ibi latuisse basiliscū. Et post ei⁹ defectōnem
 nomē vr̄bis reliquisse. Hec vr̄bs rheno abluī. ⁊ eā pene mediā diuidit. pōte tñ siml vr̄bis ptes vnūtur.
 Is flui⁹ germanie celeberrim⁹ ex rheticis alpib⁹ ori⁹. Qui varijs mōtū impedimentis incitatus. cū ru-
 pib⁹ coartat. terrabili fremitu eluctuat. p̄cipue ppe oppidū Schaffhusen. ingenti impetu p̄ceps ruit. Et
 s̄b oppido lauffenberg artatus petris. spuma albissima p̄ fremitu ⁊ collisione apparet. Tandez atrox spu-
 mans amplo iurgite ad augustā rauricā. vsq; et basileā euoluitur. Et eā in duas ptes disūgit. Ciuitati q̄s
 ac ponti i occulto insidiat. cū terremotib⁹ sepenumero quassata sit. Littora em̄ rodit. alueos novos q̄res.
 terrā cauās. vētis ⁊ aq̄s replēs. hos motus excitat. Quāobzē veterē rauricā augustā (cui⁹ vestigia supra
 basileā cernūt) defecisse arbitrāt. Cui⁹ nomē basilea a descriptorib⁹ p̄ ea sortita fuit. Ea vr̄bs a rheno cō-
 moditatē magnā hz. qz ind̄ mltā hz nauigatōem. vt cū magnis onerib⁹ ad mltas regiones nauigari possit
 Ursulā q̄s diuā v̄ginē cū sodalib⁹ a colōia nauigijs p̄ rhenū ad basileā ascēdisse historie tradūt. Rhen⁹ aut
 ⁊ si accolis multa q̄nq; dāna ifert. vbertatē tñ glebe affert. Cū s̄ vr̄bs etate n̄ra latericjs domib⁹. pulcetti-
 mis edib⁹. mōsterijs tēplisq; magnificētissimis. hospitalib⁹ aplis. alijsq; vr̄biū necessarijs cū maḡ ambitu
 ⁊ memb⁹. fossisq; pfundis exornat. hzq; agrū aplissimū inter mōtana p̄stitutū. q̄ ⁊ frumētū viniq; boni fe-
 racissim⁹ ē. Estq; vr̄bs celeberrima ⁊ ātiq; s̄ euenit i hac. qd̄ i ceteri ātiq; vr̄bib⁹ (q̄z descriptio p̄cessit) eue-
 nire solet. vt reliq; ⁊ monūta q̄dā vetustissimoz opez p̄spiciāt. vtz ita ruinis ⁊ terremotib⁹ q̄ssa ac vetu-
 state ip̄a cōsumpta. vt nec ei⁹ figure. nec ad quē vsus fabricata fuerint. quāuis diligētissimus p̄spectoz q̄at
 agnosce. Hec tñ mirūmodū aucta. Et p̄ terremotū cursus istaurata. Nouissime n̄ris t̄pib⁹ bonaz artū
 gymnasio ornata fuit. Et em̄ summ⁹ pontifex ei⁹ nois scōs ob loci comoditatē post susceptū pōtificatū in
 ea vniuersale gymnasium condidit. ac p̄uilegijs dotauit. Qui olim in ea vr̄be tempore consilij basilien-

sis plura egregie p̄fecit. Sita ē aut̄ ī alsacia. cui q̄ndā heluetia nomē fuit. tūc gallici. nūc germanici iuris pro-
 uicia. Cū ludouic⁹ delphin⁹ vienēsis in ei⁹ agrū oēm fere militiā gallicā eduxisset ingentēq; metū basiliēsi/
 bus intulisset. ⁊ suiteses ex federe socij ciuitati q̄tuor milia militū letissime iuuetutis auxilio misissent. ⁊ acri-
 bello dubio Marte pugnātū eēt. De ea pugna illico infer⁹ metio fiet. Hec inclita vrb̄s duas presvt p̄mis-
 sus ē. Dator h̄z tres v̄tices. in vno vetustissimū diue marie extat tēplū summū: ep̄alis sedes auxilio diui hein-
 rici ipator⁹ sc̄di ornatū. In alio canonici regl̄ares ad. s. leōbardū degūt. In t̄cio eccia sc̄ti petri situata ē. Pri-
 mū q̄z monasteriū cū abbacia ad sc̄m̄ albanū in acie vrb̄is extat. Inde minores. augustinēses ⁊ p̄dicatores
 in eo loca sortiti sunt. Dom⁹ itē cruciferoz ⁊ d̄noz theutonicoz sp̄ciosa loca occupāt. Et moniales ad sc̄tās
 katherinā ⁊. S. clarā ⁊ mariā magdalenā. Minor aut̄ ps vrb̄is celeberrimū h̄z monasteriū carthusiensū. ⁊
 eccias theodori ⁊ sc̄ti nicolai ac alias basilicas. In hac q̄z vrb̄e multe sc̄toz reliq̄e sūt ac ornat⁹ varij q̄b⁹ deco-

Friderico postea ro. ipatori amede⁹ dux sabaudie quē cler⁹ ap̄d basileā congregat⁹ eugenio (rata existit
 q̄rto a summo p̄tificate p̄tificate poito in illi⁹ locū suffecerat felicēq; papā q̄ntū vt p̄misim⁹ vocaue-
 rat filiā quā domi habebat viduā iuuenē ⁊ forma p̄stātē in m̄rimoniū obtulit. sileq; dot⁹ noie auri nūmū du-
 cēta milia. si eugenio relicto se petri successorē appellaret. horruit cesar minimeq; sacro suo eccie sacra fedare
 voluit. atz ad suos p̄uersus. vedere inq̄t alij p̄tificialia solēt. hic libētē emat si reperiat venditorem.

Leonell⁹ estēsis ferrarie marchio p̄mogenit⁹ ex Stella nobili adolescentula pellice susceptus. patre Ni-
 colao apud mediolanū defuncto in ferrariensi regno succedēs regnauit annis. ix. vir certe magne hūa-
 nitatis ⁊ prudentie ac liberalitatis insignis. necnō ⁊ bonaz litteraz egregie doctus. qui regnū pace ⁊ iusti-
 cia gubernauit. ⁊ vrb̄e ferrariensem muris nouis ex parte padi cingere cepit. ⁊ plura edificia superbissima
 in vrb̄e erexit. ⁊ vias ⁊ plateas strauit. Monasteriū sc̄tē marie ordinis sc̄ti dominici erexit ⁊ se post mortem
 ibi sepeliri fecit. Hic iohannis fr̄acisci ganzage mantuani filiā duxit vxorē. ex qua nicolaū vnicū filius mire
 pulchritudinis suscepit. cuius tutelam ⁊ regni curā borzio moriens cōmisit.

Sexta etas mundi

Albertus austriae dux predictus antequam romanum suscepisset imperium in iudeos deserviens eos omnes in sua ditione occidi iussit qui nolent ad christum verum et singularem deum converti. multi tamen baptismum susceperunt. Ex quibus unum fridericus antequam imperaret in cubiculum suum accepit. eumque cum esset sibi coetaneus dilexit. Is post aliquot annos penitentia ductus ad iudaicam fidem sese reverti statuisse dicit. fridericus contra suadet ne viam vite deserat. Cumque verba sua nil proficerent theologos ex viennensi scola accersit qui iuvenem instruunt. addit precibus addit lacrimas. promittit minas. Postremo ubi frustra sese niti cognovit inuitus iuvenem in iudicium requisitum tradidit. ille ad supplicium ductus nullis obstrictus vinculis (sic enim petierat) ut pyram ardentem vidit hebraei cum carmen incipiens in medias flamas intrepidus se proiecit atque ibi canens exussus est.

Anima aduertit religiosus quidem predicator ex ordine predicatorum albertum cesarem Ladislai patrem. qui sermones suos vienne audiret somno grauatum esse atque altiori voce. quero inquit ex vobis qui astatis. saluari ne principes possint? Cumque rem dubiam et admodum difficilem reddidisset. iamque rex excitatus attentissimè esset appagere appagete ait. namque si baptisati principes ac in cunabulis moriantur non est desperata eorum salus.

Paulus vergerius

Petrus paulus vergerius patria iustinopolitanus philosophus et orator ac iuris consultus. nomen et lingua greca latinaque vir eruditissimus Chrysostome bizantini philosophi auditor et carrariensium principum olim familiarissimus per hoc tempus predictis virtutibus celebratus magno fuit in precio. qui cum eloquentissimus haberetur inter cetera historiam satis elegantem de gestis carrariensium dominorum edidit. et de ingenuis moribus libellum. et in diuini iheronimi laudem cultissimas orationes composuit et alia multa.

Margaritis phlegius patria laudensis vir doctissimus. orator et poeta non vultus. martini quoque pape datarius ob dicendi elegantiam rome floruit. qui aliquot editis libellis partim metro partim oratione soluta magna laudem sortitus est. Inter quos tredecimum eneidos librum in versu heroico composuit. Eius quippe procuratorum impensa reliquie sancte monice ex hostia tiberina roma translate sunt. et eidem capellam atque sepulchrum miro artificio suo sumptu extruere fecit. ubi et corpus suum in ea capella sepelire voluit.

Franciscus barbarus patricius venetus crisostome in grecis litteris discipulus excellentissimi ingenij vir. ob doctrinam et dicendi promptitudinem et reipublice administrande prudentiam laudatissimus habitus est. hic cum eruditissimus esset pulcherrimum librum de re uxoria ac epistolas ornatissimas edidit.

Leonhardus quoque iustinianus vir magni ingenij vtriusque lingue grece et latine peritissimus. Inde quaedam greca in latinum conuertit utpote cimonis et luculli vitas. hic bernhardum iustinianum filium genuit doctrina et prudentia consimilem.

Carolus aretinus poeta grece latineque lingue vir eruditissimus atque eloquentissimus fransisci philelphi emulus hisdem temporibus floruit. qui tum metro tum soluta oratione multa composuit. et quedam ex greco conuertit. quia ob rem a florentino populo in suum cancellarium vocatus immunitatis beneficium consecutus est.

Criquetanus patria vicentinus patavinus canonicus theologus et philosophus sui temporis principus in patavino gymnasio tum legendum tum disputandum principatum obtinuit. et id accuratus super octo libris philosophorum promeratus est. et super libris de anima et de celo et mundo ac alia composuit.

Concilium florentinum

Concilium florentie anno domini 1439. ab eugenio pontifice contra basiliense celebratum. Mortuo enim sigisfrido impatore a quo basiliense concilium incrementum habuerat. creato alberto duce austriae concilium ferrariense eugenij nomine cardinalis sancte crucis inchoauit. Eo proficiscens et eugenius eo quod aduentare impatore constantinopolitanum Jo. paleologum intellexerat. Is ferrariam ingrediens non aliter susceptus ab eugenio est ac romani impatores suscipi consueuerant. Verum cum pestis ferrarie inoleuisset florentiam transferre concilium placuit. ibi habito sepius conuentu discussaque grecorum et latinorum contentione tandem eo ventum est ut greci rationibus victi fateantur et spiritum sanctum a patre filioque procedere. utque in azimo sine fermento triticeo pane corpus christi consecraretur. ac purgatorij locum esse crederent. Postremo vero ut faterentur romanum pontificem verum christi vicarium petrique legitimum successorem primum in orbe locum tenere. cuius et orientalis et occidentalis ecclesia merito paret. Abeuntibus autem grecis. 22. nouembriis re hoc modo composita gaudentes in patriam rediere. Armeni etiam cum fide nostra conuenere. Preterea ut patres augendo basiliense concilium infirmaret. Eodem tempore decem et octo cardinales creauit. Quorum de numero fuere duo greci rutenus et nicenus ut eorum auctoritate grecorum natio in fide contineretur. que haud ita multo post in antiquos mores recidit.

Philippus mediolonenſiū dux. occupata genua vrbe. magnū exercitū inter forz eornelij liuijz forū cō-
tinebat. Quapropter ſuſcipit aduerſus eū a floretino pplo bellū. qđ vſq; ad obitū eiſdem ducis du-
rauit. annis. ſ. xxv. Infida tñ nonnūq; z inſidiar plena pace intercedente.

Francia añ hec tpa diu in flore. nūc in merore fuit. Cū illud regnū floretiffimū ſupra modū per hein-
ricū regem anglie vaſtaf. poſtq; aut alios bello deturbauit. nō ſine grandi iactura ſuoz infeliciffime
vitam finiuit. **J**oannes quoq; dux burgūdie hoc regnū eque lacerauit q̄ breui poſt occidit z malozum
multoz occasio extitit. Cardinalis ſancte crucis tandē pacem cōpoſuit. quā burgundi acceptarūt. Anglici
non conſenſerūt. verū ioannes burgūdie dux poſt terugas initas cum ſacramentū ambo diuiniſſimū ſum-
pſiſſent. in conſpectu regis francie atrociter occidit. ideo mala ſuccedunt tempora per regiones francie.

Duo amantes

Duo amantes hīs diebus in ytaliam fuerūt. Miles vnus curialis noie Sy-
gismūdi impatoris. curialis p̄cipuus. Et lucretia in ſenēſi etbrurie vrbe.
ambo decori. amboq; ſpecioſiſſimi. **V**erz lucretia mira pulcritudine p̄cellens.
Res acta ſenſis eſt dū ſygismundus illic degeret. **H**ij nāq; ceco amore adinuicēz
ſolo viſu exarſere. Et tandē ad cōcupitū finē puenere. Et cum ibidem p aliquot
temp^o dies ſuos deduxiſſent. ob ceſaris abſentiā facta fuit ſepatio. Ex qua tātā
vterq; contraxit triſticiā. q̄ lucretia poſt longas lacrimas egritudine incidit. Et
qz cor ſuū aberat inter brachia matris indignantez exalauit aiām. Curialis vō
poſtq; obiſſe verū amatozē cognouit. magno dolore p̄motus. cōſolationē vllaz
admiſit niſi poſtq; ceſar ex ducali ſanguine virginem caſtiſſimā ſibi matrimonio
coniūxit. Ex quoz exemplis monētur. vt temperatis motib^o ſtudeant. Qui em̄
nūq; ſenſit amoris ignem aut lapis eſt aut beſtia. Iſſe nāq; per deoz medullas
non latet igneam fauillam. hozum hitoriā pius pon. ante pontificatum pulcre
deſcripſit.

De aduentu Delphini in alſaciā. tpe concilij baſilienſis.

Venit per hos dies ludouicus delphinus vieneſ. ac primogenitus regis francie. cuz magno exercitu
infra limites imperij. Oppidumq; obſidione cinxit. Cui nomē eſt mons belligradi. quod ab impio
comites de wirttemberg habēt i feudū. Ibi cum aliquādiu delphinus maueret. cū caſtellanis tandē conue-
nit. vt ſibi ad certum tempus oppidum traderet. Quo lapſo id libere reſtitueret. Nam aliter vt decreuerat
expugnare. vt locum haberet in quo morari poſſet. quia non decebat regis filium in campis degere abſq;
tecto. Poſtq; aut delphinus belligradi potitus eſt. fama vndiq; aduentum ſuū publicauit. ſ non vno mo-
do apud omnes. Apud aliquos nāq; ſe in auxiliū nobilitatis veniſſe predicabant. tanq; in germania p co-
mites eſſet oppreſſa. Apud alios vō vocatum ſe dicebat per romanoz regem cōtra Swicenſes. nōnullis
aut ſe velle vendicare iura domus francie ſe aſſeuerabat. que vſq; ad rhenū protendi dicebat. Ex hac cau-
ſa vrbeni argentinā obſeſarū ſe aſſimabat. dicebat z p̄pter ducem ſygismūdū ſe veniſſe. Et hos rumores
vbicq; publicari ſtudebat. Non q̄ ita eſſet. ſ q̄ fauorem ob eam cauſam ſeſe putabat habitur. De delphi-
ni exercitu varia dicta ſunt. qui minora probant quinq; z. xx. milia cenſent eſſe. Concordatū eſt inter del-
phinū z alſaciē. quinq; z. xx. milia hominū ex ſuo exercitu p hyemes in oppidis alſacie recipi debere. ipe
q; delphinus z thuricen. z alijs obſeſſis ferre opem promittit. Veniebant iam delphini gentes q̄ vulgō
vocantur armeniaci in ſubſidiū quoddā caſtelli. quod ſwiceſ. p̄ baſileam obſidebant. ſwiceſ. vt hec ſen-
ſerunt non expectatis hoſtibus obuiam pergunt. primasq; armeniacoz turmas incidūt. ſtragem dāt. plu-
rimoſq; neci p̄bent. armeniaci vō retro p̄cedenti fugientes ad maiorē exercitum ſe recipiūt. Illi ſanguis
cupidi z auidi victorie dū gloriā querunt. p̄p̄riam ſalutem amittunt. Ventus eſt ad hoſpitale ſancti
iacobi quod vix ſtadijs quatuor a baſilea diſtat. ibi vniuerſa multitudo armeniacoz in ſwiceſ. irruit. Non
nullis ante portas baſilienſis. poſitis qui exeuntes obſeruarent cederentq;. Cōmittitur atrox z miſerabile p̄-
lium. Cadūtq; ex vtraq; parte q̄ plurimi. p̄lium a principio diei vſq; ad finem tractum eſt. Ad extremus
non victi ſwiceſ. ſ vincendo fatigati. victoria lugubris armeniacoz fuit. Campusq; liber eis māſit. nō vir-
tute. ſ multitudi-
ne ſupantibus. Ex armeniacis dicūt aliqui plures ſtratos eſſe q̄ ex ſwiceſ. Magna cedes
equozum fuit. plures theutoni dum ſwiceſ. vlcisici volūt vitam amiſerūt. Dum hec agūtur rex romanoz
oratores ad delphinū mittit. episcopum auguſteſ. z ioannē de aych doctorem. nonnullosq; milites perſcu-
tatam. Quid cauſe ſit quod imperius cum exercitu ſit ingreſſus. Redeunt oratores z cum his delphinus
ſuos ad regem deſtinat q̄nq; viros p̄ſtantes. Interim ex parte concilij baſilienſis. cardinales duo arelateſ.
z ſancci calixti pluresq; alij doctores delphinū adēūt. Et cum hīs ciues baſilienſis. deprecanturq; neue conci-
lio vel ciuitati nocent. Iſ ruruſum ſuos baſileam cuz hīs nūcios mittit. Qui habuerunt diuerſos concor-
die tractatus. Nam z oratores felicis pape ac ducis ſabaudie totuſq; ſwiceſ. factōis illuc puenērāt. Ora-
tores qui Nuremberge fuerunt dixerunt delphinū vocatu regis contra ſwiceſ. veniſſe. Tandem cū deua-
ſtationem in alſacia peregerunt. non ſine nece ſuoz ad p̄p̄ria reuerſi ſunt. Anno domini. 1444.

Bexta etas mūdi

Brixia olim nobilissima cenomanorum galloz ciuitas. Et nūc q̄dem inter ceteras lombardie vrbes ad modū potens. antea hec tpa. vi. ydus marcij in venetoz manus deuenit. Hui⁹ cā fuit q̄ philippus dux quēdam virū pessimū ibide vectigalibus p̄fecerat. Qui intollerabilia ciuibus imponēs. p̄pter quod brixiaz laceffit venetis ciuitatē obtulere. Susceptaq; brixia cardinalis q̄z sancte crucis vltro citroq; sepi⁹ nūcijs transmissis. Tandē pacē ea p̄ditione inter philippū z venetos cōposuit. vt brixia veneti. et oppi- da brixianoz cremonenſiūue. q̄ antea ip̄i z mantuan⁹ marchio ceperāt retinerēt. Inſup z bergomū eiūſq; agrū legatus ex federe ip̄is venetis designauit. hac etiā cōditione. ne socios venetozū florētinozūq; bello laceſſeret. Unde veneti tantā gliam z vtilitatē p̄secuti ſunt. Deinde arx vi z machinis vix eſt expugnata.

Deinde bellū lucenſe a florētinis ſuſcipit qd̄ p̄ annos tres maximo cū vtriuſq; ppli dāno p̄tractū fuit.

**Cosmas Mediceus ci-
uis florentinus**

Cosmas mediceus florentinus potētissimus ciuis. Qui e florentia pulſus. Cū anno dñi. 1452. in vrbe rouocatus eſſet. gubernatōem oēm reipublice ſtatim reformare fecit. An̄ z multos alterius aduerſe factionis in exiliū egit. ſu- it em̄ apud florentinos ciuis primarius. om̄iq; nō ſolum apud ytalos ſ forte et apud exteras nationes opū affluentia prim⁹ habitus ē. Verētā prudētia hu- manitate. liberalitate. bonozūue artū z p̄ſertim hitoriaz p̄ſtantia oēs ſupauit. Tāta fuit hui⁹ diuitiaz abūdantia vt ſuo auxilio frāciſcus ſforzia mediolanēſiū ducatū obtinuerit. Multa quoq; eccliaſtica edificia cultiora reddidit. Et in pri- mis celebre monaſteriū apud ſeſulas nō longe ab vrbe florētina ordinis cano- nicoz regulariū extruxit. aliud etiā intr a vrbe in honozē bti marci euāgeliste or- dis ſancti Bñici a ſolo edificauit. In q̄bus bibliothecas extruxit adeo ſupbiſſi- mas. vt om̄es ſupent in ytalia. libris notabilib⁹ in diuerſis facultatib⁹. nō ſolū latinis ſ z grecis. q̄ fuerant Nicolai de nicolis viri ſtudioſi lingue vtriuſq; per- ti illā exornans. alia quoq; ea in vrbe extruxit monaſteria z priuata edificia. Et nō longe a domo habitationis monaſteriū ſeu canonicatū pmagnificū edifica- uit in honozē diui laurētij. Que opa viri magnificentiā p̄ ſe ferūt. Porro cū ſic annis multis vixiſſet. Re- licto filio petro virtutis paterne imitatore. anno domini. 1464. kal. auguſti deſunctus ē. in bona ſenectu- te. apud ſctm̄ laurentiū conditū cū hoc titulo. Cosmas medices patrie pater. laurentius ex filio petro ne- pos omnes auitas virtutes atq; diuitias reuuiſcere fecit.

Nicolaus euboicus

Nicolaus euboicus ſagūdinus ep̄s latine z grece lingue atq; elegantie p̄n- ceptus laudatiſſim⁹ habet. Qui in frēq̄nti florentino cōcilio medius aſſiſtēs multis z eruditis viris audientibus diſputantiū v̄ba atq; ſentētias tū grece tū latine. platas mira celeritate z adeo accomodate referebat vltro citroq; in vtra- q; lingua fideliffime z ſummo ornatu reddebat.

Ambroſius florentinus ordinis camaldulēſis general̄ abbas theologus inſignis latine greceq; lingue accurate doctus. z bonis omnibus diſcipli- nis ornatuſ in eo cōcilio clarus habetur. inter cetera ſui ingenij monimenta. Bi- ogenū Laerciū de morib⁹ z vita philoſophoz ad Coſmū mediceū e greco latinū fecit. Alia quoq; opuscula docta cōpoſuit.

Thannes Tortellius natione aretinnis romani pōtificis ſubdiaconus z cu- bicularius. ac nicolai poſtmodū pontificis p̄ubernalis z ſtudioz ſuoz in- timus comes grecis latinisq; lris ac theologiacis nō mediocriter doctus. hac tempeſtate floruit. Qui inter cetera ſtudioz ſuoz opa deſcribendi rōne opus p̄clarū edidit. Et orthographiam ſuis lris ornat. Athanaſij quoq; vitā ad eugenū papā in latinū tranſtulit. Et appianū hitoricū aduerbū interpretatus eſt.

**Antonius cermiſanus
medicorum monarcha**

Antonius Cermiſan⁹ medicine monarcha. qui lectioni ordinariē padue lō- go tempore p̄fuit. Quē ſequētes miris extollūt laudibus. fuit homo hila- ris ac iocūduſ debite carnoſus cōplexionem a deo ſibi donatā optimā habēs. q̄ in ſenectute maſculos pulcerrimos poſt ſe reliquit. primus ex mente abocili ca- ſum in terminis more iuriſcōſultoz aperuit. Conſiliaq; ex viſcerib⁹ Quicēne ad omnes egritudines poſteritati reliquit. Diem clauſit extremū. anno legi gratie 1441. vicesimaquarti auguſti. ſepultus apud ſanctum Antoniū padue.

Bartholomeum montignanū philoſophū z medicū Bartholomeus de montagnano medic⁹ celeberrimū etas iſta attulit. Qui multarum rerum cognitione z capturarū ſubtilitate ceteros ſua etate phi- ſicos ſuperat. Qd̄ pulcre libri de cōſeruatione ſanitatis a ſe editi oſtendūt. Adiecitq; hiſ z cōſilia in medicinis de particularib⁹ egritudinib⁹ a capite vſq; ad pedes. Silr de balneis. de mō p̄ponēdi medicinas. Et antidotariū i cō- ſilijs. z alia multa.

Diego quoq; Senenſis vulgatiſſimus medicus. per hoc ipſuz tempus diuina quadam ingenij z medendi gratia. om̄es qui ante illum in etbruria floruerunt excelluiſſe creditur. Qui ſuper primo Auicenne z Aphoriſm̄is Hippocratiſz Le- gni Galieni. Et conſilia vtilia ſcripſiſſe dicitur.

